

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΟΓΔΟΣ

1884

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

[ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΦΡ. 8

Handwritten signature

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μικροασιακή
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΑΔΟΝΗΣ, ΒΚΛΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Εκτ' της Ασωπόρου Πανεπιστημίου, 39.

1884

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος III'

Συνδραχή ἑτάσι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἢ τῆ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Ἀν συνδρομῇ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἕως τοῦ καὶ ἐν τῷ ἔτει.— Ἐπι τῆς λίστας Πανεπιστημίου 30.

2 Σεπτεμβρίου 1884

Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ

[Μυθιστορία τῆς Κυρίας Henry Gravelle.

Μετάφρασις Π. Γ. Φέρμου].

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Η'.

— Ἀδιάφορον, εἶπε πέμπτην τινὰ ἢ πλύτρια κομίζουσα τὰ ἀσπρόρρουχα τῆς Μαρκέλλας, ἀπερ αὐτὴ ἐπιμελείας! ἂν ἤμουν ἐγὼ ἔς τὴν θέσιν σου, θὰ ἔγραφα ἔς τὴν Νέαν Ἰόρκην εἰς τὸν πλοίαρχον τοῦ *Kanada*, καὶ ποῦ ξέρεις τί εἰμποροῦσε νὰ βγῆ; θὰ ἔγραφα, θὰ ἔγραφα, ὡς που νὰ κοπῆ τὸ χέρι μου, καὶ κἀκεῖ θὰ κατάρρανα γιὰ νὰ βρῶ αὐτὸν τὸν Μονφόρτ. Ἐγὼ λέω μὲ τὸ νοῦ μου ὅτι αὐτὸς εἶν' ὁ πατέρας τοῦ κοριτικοῦ.

Ἡ κυρία Φαβροῦ ἀπέμεινε σιωπηλὴ. Ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς των ἠκούοντο τὰ ἄλματα τῶν δύο κορασιῶν, συνοδευόμενα ὑπὸ τῶν ἄλμάτων τοῦ γάτου, ὅστις ἔπαιζε μετὰ τινος πάματος φιάλης.

— Μπορεῖ, κυρὰ Ζαλίην μου, εἶπεν ἡ κυρία Φαβροῦ, ἢ μπορεῖ τὸ συλλογισθῆκαί κ' ἐγὼ; Ἀλλὰ εἶνε ἓνα ἄλλο πρᾶγμα, κύτταξέ... Πῶς σου φαίνεται; πατέρας νὰ ξεφορτώνεται ἔτσι τὴν γυναῖκά του καὶ τὸ παιδί του...

Καὶ προσεῖδον ἀλλήλας μετ' ἀπορίας μεγάλης.

— Καὶ πῶς το συμπεραίνεις ὅτι ἤθελε γὰ τὸς ξεφορτωθῆ, εἶπεν ἡ πλύτρια ἀναλαμβάνουσα τὸν πρότερον διαλογισμὸν τῆς. Αὐτὸς ἐτηλεγράφησε: τί ἔγιναν ἄνθρωπος ποῦ θέλει νὰ φύγη κρυφὰ δὲν φέρνεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

— Ὁραῖο τηλεγράφημα! μὰ τὴν ἀλήθεια, ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Φαβροῦ ἀγανακτοῦσα. Ἀπάντησις πληρωμένη καὶ νὰ μείνῃ τὸ τηλεγράφημα ἔς τὸ τηλεγραφεῖο. Νὰ μείνῃ ἔς τὸ τηλεγραφεῖο, καταλαβαίνει; καὶ τὴ διεύθυνσίν του νὰ μὴ τὴν ἔχη ἔς τὰ τηλεγράφημα!

— Ἄν ἔφθασε πρῶτ' ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ εἶχεν ἀκόμη βρῆ ποῦ νὰ κονέψῃ παρετήρησεν ἡ κυρὰ Ζαλίην ἣτις ἐπέμεινεν ὑπερασπίζουσα αὐτόν.

— Ἄς κἀνὴ καλὰ. Ἄν ὅμως τὴν ἤθελε τὴν οἰκογένειά του, αὐτὸς ἔπρεπε νὰ τὴν γυρέψῃ, ἔτσι ξέρω ἐγὼ! Καὶ νὰ σου πῶ, θέλεις νὰ μάθῃς τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς; Δοῖπόν ἐγὼ σου λέγω ὅτι ἡ γυναῖκα εἴξερε τί ἔπρεπε νὰ ἐπιζῆ ἀπὸ αὐτόν, καὶ πέθανε ἀπὸ τὴ λύπη τῆς.

— Ἀπὸ τὴ λύπη τῆς; ἐπανέλαθεν ἡ πλύτρια καταπλαγεῖσα. Καὶ ὁ ἰατρός εἶπεν ὅτι ἀπέθανε, πῶς το λένε, ἀπὸ ἀνευρισμὸν.

— Αὐτὸ δὰ! ἀπὸ λύπη πεθαίνει ὅποιος πεθαίνει ἀπὸ ἀνευρισμὸν. Ἐμεῖς, καταλαβαίνεις, τὸ ἔχει ἢ ἐπιστήμη μας νὰ ξέρωμε καὶ λίγη ἱατρικὴ. Ἐγὼ το εἴξερα ἢ γυναῖκες ποῦ τους διορίζουν οἱ ἰατροὶ σιρόπι δακτυλίτιδος δὲν εἶνε ἢ πῶ εὐτυχημέναις τῆς γειτονιάς, ξέρω ἐγὼ! Αὐτὴ ἢ νέα ἀπὸ τὴν πολλὴ τῆς τὴ λύπη καὶ τὸ πολὺ κλάψε κλάψε ἐπίσθη ἡ καρδιά τῆς καὶ πάσι.

Ἡ κυρὰ Ζαλίην οὐδὲν ἀπεκρίθη, διότι ὁ συλλογισμὸς τῆς οὕτως ὑπερέβαινε τὸ μέτρον τῆς διαλεκτικῆς αὐτῆς.

— Καλὲ αὐτὸς τὴν ἐπαράτησεν, ἐπέμεινε λέγουσα ἢ κυρία Φαβροῦ, ταπεινοῦσα τὴν φωνήν. Ἦτον κακὸς ἄνδρας καὶ κακὸς πατέρας.

— Δὲν εἶχε δακτυλίδι; εἶπε ζωηρῶς ἡ πλύτρια.

— Εἶχεν, ἀλλὰ χωρὶς ὄνομα, ἀπεκρίθη ἡ φαρμακὲμπορος.

Καὶ πράγματι, οἱ σύζυγοι Μονφόρτ ἠμέλησαν νὰ χαράξωσι τὰ ὀνόματά των ἐπὶ τοῦ δακτυλίου, ὃν ὁ ἱερεὺς ἔθηκε περὶ τὸν δάκτυλον τῆς Μαρίας, διότι ποῦ νὰ φαντασθῶσιν ὅτι ἡ ἀσημαντος αὐτὴ λεπτομέρεια ἠδύνατό ποτε νὰ χρησιμεύσῃ. Ἀλλὰ καὶ ἐφοβήτο ἡ Μαρία ἐκ δαιμονίας νὰ ἀποχωρισθῆ τοῦ δακτυλίου τῆς καὶ ἐπὶ μίαν μόνον ἑρᾶν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησέ ποτε νὰ τὸν δώσῃ εἰς χαράκην.

Αἱ δύο γυναῖκες ἔμειναν σιωπῶσαι, διαλογιζόμεναι καθ' ἑαυτὰς τὴν τύχην τῆς νεαρῆς τεθνεώσσης. Ἐὰν τῷ ὄντι ἀπέθανεν ὑπὸ λύπης; ὅπου δεινὸς καὶ μεστός θλίψεων θὰ ἦτο ὁ βίος τῆς! Τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὰ παιδία καὶ ὁ γάτος ἐπεδόθησαν εἰς τὸσαῦτα καὶ τῆλικαῦτα ἄλματα, ὥστε δύο καθίσματα κατέπεσαν μετὰ μεγάλου κρότου, καὶ γέλωτες ἠκούσθησαν.

Ἡ κυρία Φαβροῦ λαβοῦσα σάρωθρον ἐκτύπησε τὴν ὄροφν ἵνα καταπαύσῃ ὁ θόρυβος.

— Μητέρα; ἠκούσθη ἡ φωνὴ τῆς Λουίζης, ἣς ἢ ἔξυπνος μορφή ἐφάνη ἐκ τινος ὅπως ὑπαρχούσης ἐπὶ τοῦ πατώματος.

Τὸ πρόσωπον τὸ δροσερὸν τῆς Μαρκέλλας ἀντικατέστησε παραυθὺς τὸ τῆς Λουίζης. Τὸ κοράσιον κατηφραίνεται ἐξαπλούμενον ἐπίστομα ἐπὶ

του πατώματος και βλέπον εις τὸ κατάστημα διὰ τῆς μικρᾶς ἐκείνης ὀπτης.

— Θὰ καθίσετε φρόνιμα; ἀνεφώνησε μετ' ὀργῆς ἡ μήτηρ. Θὰ μου σπάσετε τῆς καρτέλας.

— Ἡ δὺὸ παλιές, μητέρα, ἀνεφώνησεν ἡ Μαρκέλλα εὐθύμως, καὶ δὲν ἔσπασαν καλὰ καλὰ.

— Καθόμαστε φρόνιμα, μητέρα, συνεπέρανεν ἡ Λουίζα ἀναλαμβάνουσα τὴν θέσιν τῆς.

— Πάει καλὰ, κυττάξετε νὰ μὴ το ξανακάνετε, εἶπε μετ' αὐστηρότητος ἡ μήτηρ, καὶ νὰ βλέπετε τῆς καρτέλας 'ς τὸν τόπο τους.

— Μάλιστα, ἀνεφώνησαν ὁμοῦ αἱ δύο ἀργυραῖ φωναὶ τῶν παιδιῶν.

Ἡ ὀπή ἐκλείσθη πάλιν, καὶ τὰ παιδία ἠκούσθησαν τοποθετοῦντα τὰ καθίσματα μετὰ τοσαύτης προσοχῆς, ὥστε αἱ τέσσαρες πόδες ἐκάστου καθίσματος ἤγγισαν τὸ ἔδαφος ἀλληλοδιεδόχως.

— Τὸ παιδί λέγει ὅτι τάγαπούσεν ὁ πατέρας του, ἐπανέλαβεν ἡ πλύντρια, ἥς ἡ ἐπιμονὴ ἦτο ἀξία παρατηρήσεως. Ἡ κυρία Φαβροῦ ὕψωσε τοὺς ὤμους.

— Οἱ πατέρες τάγαποῦν τὰ παιδιὰ των ἐνόσφ' διωκεδάζουν μ' αὐτὰ, εἶπε μετὰ περιφρονήσεως. Ἡ μητέρες ὅμως τάγαποῦν μὲ τὴν καρδιά των· μὴ μού τους λές τοὺς πατέρες. Ὁ Θεὸς ὅμως θὰ με καλᾶσῃ ἂν πῶ τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὸν μακαρίτη τὸν ἄνδρα μου, αὐτὸς τὰ ἀγαποῦσε τὰ παιδιὰ του σὰν καλὸς πατέρας, τέτοιοι πατέρες εἶνε σπάνιο τῆ σήμερον νὰ βρεθοῦν!

Πόθεν εἶχεν ἀντλήσῃ ἡ κυρία Φαβροῦ τὰς ἀλλοκότους ταύτας γνώσεις περὶ τῆς πατρικῆς στοργῆς; Οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ το εἶπῃ. Ἰπάρχουσι γυνῆμαι, αἵτινες φέρονται ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ὡς οἱ μύκητες, οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ εἶπῃ διατί. Πολλάκις δὲ αἱ γυνῆμαι αὗται δὲν εἶνε ἐκ τῶν μᾶλλον ὀρθῶν, ἀλλ' ἐπὶ τούτων ἀκριβῶς ἐπιμένουσι πλεῖστον αἱ ἄνθρωποι.

— Αὐτὸς ἐπέθυμει νὰ πλουτήσῃ, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Φαβροῦ, ἀφίγουσα ἐλευθέρους τὰς σκέψεις τῆς, αἵτινες ἂν μὴ ἦσαν ὅλως ἄλλογοι, εἶχον ὅμως ὠριμάσῃ ἐπὶ πολὺν χρόνον. Πηγαινὺν πάντα 'ς τὴν Ἀμερικὴν νὰ πλουτήσουν. Ἡ γυναικὶά του καὶ τὸ παιδί του τὰ εἶχε φέρτωμα, τοὺς ἀφῆσε λοιπὸν μὲ πενήντα φράγκα κἠ ἂν τον πιάσῃς!

— Τί τα θές, ἐγὼ ἠθέλα νὰ εἶχα τὴν καρδιά μου ἀναπαμμένη, εἶπεν ἡ ἐπιμονᾶς πλύντρια. Ἐγὼ θὰ στείλω γράμμα 'ς τὸν πλοίαρχο τοῦ Καταδά. Μὲ τὸν Καταδά ἔφυγε. Λοιπὸν, ὁ πλοίαρχος πρέπει νὰ ξέρῃ τί ἀπόγινεν ὁ ἄνθρωπος!

— Ὁ Καταδᾶς ἀπὸ τότε ἔκαμε τρία ταξείδια, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Φαβροῦ μετὰ πάσης τῆς δικαίας ὑπερηφανίας τῆς ἀνωτέρας ἀγωγῆς αὐτῆς. Ἐλὸςπᾶντων γιὰ νὰ σ' εὐχαριστήσω θὰ γράψω 'ς τὴν Ἀθρην, καὶ ἴσως ἔχουν τίποτε εἰδήσεις.

Μετὰ ἕξ ἐβδομάδας ὁ πλοίαρχος τοῦ Καταδά καταπλεύσας εἰς Ἀθρην, εὔρεν ἐπὶ τοῦ γραφείου

του τὴν ἐπιστολὴν τῆς κυρίας Φαβροῦ ζητούσης παρ' αὐτοῦ πληροφορίας περὶ τινος ὀνομαζομένου Μονφόρτ, ὅστις εἶχε τηλεγραφῆσῃ πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον Β. ἐρωτών τί ἀπέγιναν γυνὴ τις καὶ μικρὸν κοράσιον. Ὁ πλοίαρχος οὐδὲν ἐνόησεν ἐκ τῆς τραγελαφικῆς ταύτης ἐπιστολῆς, ἣν ἐξέπνῳσαν αἱ δύο γειτόνισσαι ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου των. Ἐπειδὴ δὲ εἶχον ἀποστείλῃ καὶ γραμματάσημον διὰ τὴν ἀπάντησιν, καὶ ὁ πλοίαρχος ἦτο εἰς ἄκρον εὐγενῆς, ἀπήτησε παραχρῆμα ὅτι τὸ ὄνομα Μονφόρτ εὐρίσκετο μὲν ἐγγεγραμμένον ἐν τοῖς βιβλίοις του, ἀλλ' οὐδέποτε αὐτὸς συνδιελέθη μετὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνθρώπου, ὅστις ἄλλως τε ἦτο σιωπηλός· μετὰ πολλῆς δὲ λύπης ἔγραψεν ὁ πλοίαρχος βρι ἡγήσει τί ἀπέγινεν ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴν εἰς Νέαν Ἰόρκην ἔφικίν του.

Τὰ ἄνεια τῆς πλυντρίας ἐξηφανίσθησαν μετὰ πολλῆς τῆς λύπης. Διότι εἶχεν ἐν τῇ φαντασίῳ τῆς οἰκοδομῆς νόστιμον μυθιστόρημα, τὸ ἔζη ὅτι ἄλλα δὴ ὁ πλοίαρχος εἶχε συνάψῃ σχέσεις πρὸς τὸν Μονφόρτ, ὅτι οὗτός τῃ διηγήθη τὴν ἱστορίαν του, ὁ δὲ πλοίαρχος συγκινηθεὶς ἐκ τῶν παθημάτων τῆς Μαρκέλλας καὶ τῆς μητρὸς τῆς, ἔσπευδε νὰ ἀνακοινώσῃ πρὸς τὸν Μονφόρτ, ὅτι ἡ κόρη του οὐδένα ἄλλον εἶχεν ἐπὶ γῆς πλὴ αὐτοῦ, ὅτι ὁ πατήρ μαθὼν τούτου θὰ ἔσπευδεν, ἡ κόρη θὰ ἐπέτα εἰς τὰς ἀγκάλας του, κ.τ.λ.

Ἀλλὰ τὰ ὄνειρά τῆς ταῦτα ἐδέησε νὰ καταπέσωσι πρὸ τούτου αὐστηροῦ ὕψους τῆς δικαίως προσβεβλημένης κυρίας Φαβροῦ.

— Τὰ βλέπεις, εἶπεν εἰς τὴν πλύντριαν ἡ οὐ ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἐπιμελῶς ἐδίπλωσε ἵνα τὴν ἐπισυναψῇ εἰς τὰ ἔγγραφα τῆς Μαρκέλλας, τὰ βλέπεις; εἶνε ἄνθρωπος σιωπηλὸς καὶ ὑστρόπος. Δὲν ἠνοιξε τὸ στόμα του εἰς ὅλην τὴν ταξείδιον μήπως τοῦ ξεφύγῃ κανεὶς λόγος χωρὶς ἄλλο. Αὐτὸς εἶνε πού εἶνε χαμένος, καὶ μὴ ζαλιζέσαι, καὶ ἡ μικρὴ ἔμεινε οἰκὴ μας.

— Ἀμ' τοῦτο δὲ ἤθελες καὶ σύ, δὲν εἶν' ἔτσι; εἶπεν ἡ πλύντρια μετὰ τινος κακεντρέχειας.

Ἡ κυρία Φαβροῦ τηροῦσα τὴν σοβαρότητά τῆς οὐδὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐν ταῖς γυναικῶν τοῦ στόματός τῆς ὑπῆρχε τι ὁμοιάζον πρὸς ὀριαμθευτικὸν μειδίημα.

ο

Ἡ Μαρκέλλα ἠλικιούτο μάτην δὲ ἡ προστάσις τῆς ἐπανειλημμένως ἐμήκυνε τὰ ἐνδύματά τῆς, ἀεὶποτε ἦσαν πολὺ βραγέα καὶ τὰ γόνατά τῆς ἐπέμενον νὰ ὑπερβαίνωσι τὰ ἐνδύματα.

Ἦτο ἕξ περίτερον ἐτῶν κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν περιθλαπτόντων αὐτῆν· ἀλλ' ἀληθῶς ἦτο ἕξ ἡμισυ ἐτῶν· ἀναλόγως δὲ τῆς ἠλικίας τῆς ἦτο αἴσιον παρατηρήτου πρῶιμότης.

Ἡ Λουίζα ἦτο ὀπισσοῦν μεγάλη· τὰ παρελθόντα ἔκτοτε τρία ἔτη τὴν εἶχον καταστήσει

σχεδὸν νεάνιδα ὑψηλὴν καὶ ἰσχυρὴν, εὐγενῆς ἔχουσαν τὸ πρόσωπον καὶ τοὺς τρόπους ὀλίγον τι ψυχρούς. Βίσαχθεῖσα εἰς σχολεῖον ἵνα λάθῃ δῆθεν καλὴν ἀγωγὴν, ἀπώλεσεν ἐν αὐτῷ τὴν προτέρα αὐτῆς γλυκεῖαν φιλόφροναν ἀπλότητα καὶ ἀφέλειαν. Καὶ διετήρησε μὲν τὸ ἐμπορικὸν τῆς πνεύμα, ἀλλ' ἐπιεχρισμένον διὰ στρώματος εὐπρεπειᾶς ἐπιτετηθευμένης, ἐπισκιαζούσης μὲν τὰς ἀρετὰς αὐτῆς, οὐδόλως δὲ ἀποκουπτούσης τὰ ἐλαττώματα. Αὕτη δὲ εἶνε ἡ λεγομένη ἀχάριστος ἠλικία, ἡ μᾶλλον, ὡς ἠδυνάτο τις πολλάκις νὰ εἶπῃ, ἡ ἀχάριστος ἀγωγὴ· οἱ γονεῖς δαπανῶσι πολὺ ἵνα αἱ θυγατέρες των προσκετῆσονται εἰς μέγιστον βαθμὸν τὸν ἀπειρόκαλον ἐκείνον τρόπον τὸν κόσμιον ἅμα καὶ ἐπιτετηθευμένον.

Ἐν τῷ σχολεῖῳ ἡ Λουίζα ἔμαθεν ὅτι, περιθλάψασα τὴν Μαρκέλλαν, ἐποίησεν ἄγαθὴν πρᾶξιν. Μέχρι τότε οὐδόλως ὑπόπτευε τι περὶ τούτου, καὶ διὰ τοῦτο καθίστα αὐτὴν θελκτικωτάτην ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος τῆς προστασίας τῆς μικρᾶς.

Ἀλλ' ὅτε ὅμως το ἔμαθεν, ἀπήτησε παρὰ τῆς μικρᾶς ὀφραγῆς σέβας πολὺ, ὅπερ ἡ δύσμοιρος κορασίς μετ' ἀνηκούστους δυσχερείας κατώρθωσε νὰ ἐντυπώσῃ ἐν τῇ μνήμῃ τῆς.

Ἡ Μαρκέλλα εἶχε ζήση παρὰ τοῖς γονεῦσιν αὐτῆς ὡς ἄνθρωπος λεληθότως ἀκμάζον, γεννηθὲν ἵνα εὐφραίνῃ τὴν καρδίαν καὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἵνα θάλλῃ ἐν ἐλευθερίᾳ. Ἀλλὰ καὶ ἡ κυρία Φαβροῦ οὐδὲν ἄλλο παρ' αὐτῆς ἀπήτησε. Τὸ παιδίον τοῦτο ἀνεμίμησεν αὐτὴν τὸ ἄλλο ἐκεῖνο παιδίον, ὅπερ πρὸ οὐ πολλοῦ χρόνου εἶχε συνοδεύσῃ εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν, καὶ τῇ ἐφαίνετο ὡς ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας ἀπεσταλμένον.

Ὅσον καὶ ἀν φαίνεται τὸ πνεῦμα ἡμῶν ἀπηλλαγμένον τῶν χυδαίων πλανῶν, ἐν ἀπάσῃς ὅμως ταῖς ἀγαθαῖς πράξεσιν ἡμῶν ἐμφλογοῦνται μύριόν τι δεισιδαιμονίας, καλῶς κεκρυμμένον, ἀόρατον σχεδόν, καὶ πρὸς ἀπόκρουσιν αὐτοῦ εἶνε χρεῖα μεγάλης βίας.

Τοῦτο θὰ σοὶ φέρῃ εὐτυχίαν, λέγουσιν οἱ καλοὶ κάγαθοι οἱ περικυκλούντές σε· ἡμεῖς γελῶμεν ἐπὶ τῇ ἀφελείᾳ των, ἀλλ' ἐνδομύχως ἐλπίζομεν ὅτι ὄντως θὰ φέρῃ εἰς ἡμᾶς εὐτυχίαν.

Μάλιστα δὲ ἡ κυρία Φαβροῦ ἠλπικε πολὺ ὅτι ἡ Μαρκέλλα ἔμελλε νὰ φέρῃ εἰς αὐτὴν εὐτυχίαν. Καὶ ὄντως ἐπὶ δύο ἔτη τὸ φαρμακεμπορεῖον ηὐδοκίμησε θαυμασῶς. Διότι ἔλον τὸ τμήμα ἐκεῖνο τῆς πόλεως συνεχινήθη ἕνεκα τοῦ τραγικοῦ τούτου γεγονότος. Ἐκαστος ἠθέλε νὰ ἴδῃ τὴν μικρὰν ἀπολεσθεῖσαν κόρην, εὐροῦσαν αἰφνης οἰκογένειαν. Δὲ προσήρσεις, τὰ χάριν τοῦ παιδίου μικρὰ δῶρα, αἱ παντοῖαι περιποιήσεις συνῆρρυσαν εἰς τὸ στενὸν κατάστημα, ἐν ᾧ ἡ Μαρκέλλα καθημένη ἐπὶ ὑψηλῆς ἔδρας, ἔτι ὑψηλοτέρας γινομένης τῇ προσθήκῃ προσκεφαλαίου, προήδρευε κατὰ γράμ-

μα ἀπὸ πρῶτας μέχρι ἑσπέρας πυκνῆς ὀμηγύρευς ἀγοραστῶν.

Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι τὰ πάντα βαρύνονται καὶ αὐτὴν, οἴμοι, τὴν γενναϊότητα καὶ ἐλευθεριότητα. Ὅτε ἡ ἐγκατάλειψις καὶ ἡ εἰσποίησις τοῦ κορασίου ἦσαν ἤδη γεγονότα τετελεσμένα κυρωθέντα ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῆς συνηθείας, τὸ ἐμπόριον τῆς κυρίας Φαβροῦ περιστάλη εἰς τὸ σῆθησις αὐτοῦ μέτρον. Καὶ ναὶ μὲν δὲν ὑπῆρχε στεναχωρία, ἀλλ' ὅμως δὲν ὑπῆρχε καὶ ἡ προτέρα ἄνεσις, προϊόν τῶν δέκα λεπτῶν βουγλώσσου καὶ δεκαπέντε λεπτῶν ἀλοιφῆς τῶν γυναικαρίων τοῦ τμήματος ἐκείνου. Τότε δὲ ἡ φαρμακείμπορος ἠσθάνθη ὅτι ἐν παιδίον περιπέλον εἶνε φορτίον βαρὺ.

Ἀλλ' ὅμως ἠγάπα τὴν Μαρκέλλαν. Ἡ ἐρασμία τῆς μικρᾶς στωμιλῖα, ὁ γλυκύς καὶ εὐπειθής αὐτῆς χαρακτήρ, τὴν ἐσιώζον πολλῶν ἐπιπλήξεων. Ὅποια τις θὰ ἐγένετο βραδύτερον; Ἀδύνατον ἦτο νὰ προδικάσῃ τις· τοσοῦτον ἡ αἰσθητικὴ καὶ εὐπλαστός αὐτῇ φύσις εἶχε γεννηθῆ ἵνα συμβιβάζεται πρὸς πᾶσαν ἀξίωσιν.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ κομψότητι ταύτῃ καὶ τῇ γλυκύτητι, παραμονὴν τινα τοῦ νέου ἔτους ἡ κυρία Φαβροῦ κλείουσα τοὺς λογαριασμούς τῆς, παρετήρησεν ἑλλειμμα ἑκατοστούων τινῶν φράγκων, πράγμα μικροῦ λόγου βεβαίως ἔξιν, διότι οἱ ἐπιδημικοὶ κατάρροι καὶ αἱ λοιπαὶ ἀσθένειαι τοῦ προσεχοῦς ἔαρος θὰ ἐπλήρουν εὐκόλως τὸ βάρανθρον, τῇ βοηθείᾳ τῶν ἐκ κόμμεος κομψέτων, τῶν στηθικῶν φυραμάτων, τοῦ Ἰσλανδικοῦ λειψήχως· ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἦτο ἑλλειμμα, — καὶ τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα τῆς φαρμακείμπορος ἀνεῦρε κατ' εὐθείαν τὴν αἰτίαν τοῦ κακοῦ.

Τὸ ἔτος δὴλα δὴ ἐκεῖνο, πάνθ' ὅσα εὔρεν ἡ Μαρκέλλα ἀνήκοντα εἰς τὴν κορασίδα ἦν ἀντικατέστησεν, ἐφάρρασαν ἐντελῶς ἕνεκα τῆς πολλῆς χρήσεως, ὥστε ἐδέησε νὰ ἀγορασθῶσι πολλὰ πράγματα, ὀλίγα ἐκ πάντων. Παρατηροῦσα ἄλλο φύλλον τοῦ βιβλίου τῆς ἡ κυρία Φαβροῦ, εὔρε τὰς δαπάνας τῆς οἰκογενείας τῆς· τὰ δὲ χάριν τῆς Μαρκέλλας δαπανηθέντα ἐδηλοῦντο δι' ἀριθμοῦ ἐμφαίνοντος ποσὸν οὐκ εὐκαταφρόνητον. Τὰ στανδάλια μάλιστα... Ὡ! τὰ μικρὰ στανδάλια, ἡ καταστροφή αὐτῆ παντὸς οἰκογενειάρχου! Παρευθὺς ὑπελόγησε κατὰ νοῦν, προσθέτουσα τὰς δαπανηθείσας ποσότητας καὶ τὰ τῆς διατροφῆς τῆς ψυχολῆρας ὡς ἔγγιστα, καὶ εὔρεν ὅτι ἡ Μαρκέλλα ἐδαπάνησεν ἀκριβῶς ὅσα ἔλειπον ἵνα ἡ κυρία Φαβροῦ φέρῃ τῆς δυὸ ἀκρας ἴσα.

— Τὸ καίμενον! εἶπε βαθέως στενάξασα, καὶ κλείουσα τὰ βιβλία τῆς ἐν ἄθυμῳ. Τί νὰ γίνῃ! θὰ ἐργασθῶ ὀλίγον περισσότερον, θὰ βάλω τὰ δυνάτά μου.

Ἀλλ' ὅμως εἰσπράξεις δὲν ἐγένοντο, γραμματίων ἑκατὸν φράγκων λησμονηθὲν ἤδη ἐνέσκηψεν ἐν ὥρᾳ κακῇ πρὸς ἐξόφλησιν εἰ αὐτοῦ ἡ φαρμακείμπορος ἠναγκάσθη γὰ δανεισθῆ, καὶ τότε ἡ

στήλη των αριθμών, ή παριστώσα την συντήρησιν της ψυχολόγης, ένεφάνισθη ούχι άπαξ πρό των οφθαλμών της κυρίας Φαβρού κατά τας εναγωνίους αυτής άγρυπνίας.

Τας πρώτας ημέρας μετά την εισαγωγήν της Λουίζας εις τό Παρ'εναγωγείον, ή μήτηρ της έθεώρησεν έαυτήν εύτυχή, διότι είχε την Μαρκέλλαν πλεσίτον της συντροφίαν, και ώς εκ τούτου δέν ήσθάνετο πολύ τό έν τή οίκίᾳ γενόμενον κενόν. Η μικρά κορασί, όσον και άν ήτο μικρά, έγίνωσκεν ήδη νά διορθώνη τά συρτάκια, νά στογγίζη τά πράγματα της μόστρας, νά τινάσση την κόβιν και νά σαρώνη τό κατάστημα διά σαρώθρου μεγάλου, ύφ' ού πολλά οιδήματα έγένοντο έν τῷ μετώπῳ της, χωρίς νά τολμήσῃ καν νά παραπονεθῇ.

Τό μόνον πράγμα πρὸς δ' ήσθάνετο άκατανίκτητον άπέχθειαν ήσαν αἱ βδέλλαι, αἱ έπ' άλλήλας σσωρευμέναι έν φιάλη πλήρει ύδατος δικαγού: άπέστρεφεν άπ' αὐτῶν τοὺς οφθαλμούς φρικιώσα όσάκις ή κυρία Φαβρού προσεπάθει μετά προσοχῆς νά συλλάβῃ αὐτάς και βάλῃ εις τό ποτήριον τοῦ άγοραστοῦ. Τά μαύρα εκείνα θηρία ένεποιούν εις την μικρὰν μεγίστην άηδίαν.

Έν τούτοις άείποτε περιποιητική και φαιδρά, έγίνωσκε την τιμήν και τό βάρος πολλῶν εκ των συνηθέστερων πωλουμένων πραγμάτων, ή δέ κυρία Φαβρού ένεπιστεύετο εις αὐτήν νά εκτελῇ τας παραγγελίας τῶν κοινοτέρων πελατῶν. Ηδύνατό τις δέ νά προΐδῃ την σιγμηὴν καθ' ήν έμελλε νά πράσῃ πρὸς την φαρμακείμπορον άληθείς ύπηρεσίας.

— Άν ήμουν έγώ, εἶπεν ήμέραν τινά ή κυρία Ζαλίην έχουσα τοὺς βραχιόνιας έσταυρωμένους επί τοῦ κανιστροῦ της, κειμένου επί τοῦ γραφείου της κυρίας Φαβρού, θά την έστελνα 'ς τό σχολεῖο, τῇ μικρῇ. Δέν εἶνε μικρό πρόγμα νά ξερῇ μίαν ήμέρα νά διαβάσῃ.

Η κυρία Φαβρού κατέστειλε σχήμα όργῆς και εἶπε:

— Έγχομε καιρό. Καταλαθίνεις και μόνη σου ότι δέ θέλω νά την στερηθῶ και νά την στείλω σχολεῖο. Μοῦ χρειάζεται. Καί έπειτα μαθαίνει εδῶ νά βάβῃ και νά πλέκῃ.

Η πλύντρια οὐδέν εἶπε, και διά τοῦ βλέμματός παρακολούθησε τοὺς μικροὺς δακτύλους της Μαρκέλλας, ήτις ενέπηγεν επίπῶνος την βελόνην της εις βόκος χονδρού κιτρίνου κανίου.

— Θα πάη σχολεῖο όταν βγῇ ή Λουίζα, προσέθηκε ή φαρμακείμπορος. Άρκιστῶ ξεθεύω 'ς την κόρη μου και τώρα ή δουλειές δέν πάν καλά. Καί τό κάτω κάτω της γραφῆς, τί της χρωστῶ, κυρά μου, αὐτηνῆς της μικρῆς;

Η κυρία Ζαλίην κατέστειλε κίνησιν τινά. Θά ήθελε νά φράξῃ τά ὄτια της Μαρκέλλας, ίνα μή ακούσῃ την σκληρὰν αὐτῆν φωνήν. Άλλ' ήτο πολύ άργά, διότι την είχεν ήδη ακούσῃ, και

ύψωσε τοὺς καστανούς οφθαλμούς της πρὸς την ευεργέτιδα αὐτῆς μετ' έκφράσεως παραδόξου άμφιβολίας και θλίψεως. Πιθανῶς δέν ήτο ή πρώτη φορά, καθ' ήν παρόμοιοι λόγοι διήγειραν έν αὐτῇ την επιθυμίαν διασαφήσεως τινος. Άλλ' έπειδή όμως ήτο φῶσι ταπεινή και εὐπειθής, οὐδέν εἶπε και έκυψε πάλιν πρὸς τό ένόπιόν της βόκος.

— Θαρρῶ, εἶπεν ή πλύντρια, ὅτι πρώτα πρώτα πρέπει ὅλοι νά μαθαίνουν γραμμικά.

— Και ποιός λέγει ὄχι; άπεκρίθη ή κυρία Φαβρού μετά τινος τραχύτητος. Μά όταν κανείς εξαιμάζε και καταχρεώθηκε γιὰ ένα, πού τό κάτω κάτω της γραφῆς δέν τον έχει τίποτε, θαρρῶ πῶς έχει τό δικαίωμα νά κυτσάξῃ και την ήσυγίαν του και νά μή βιάζεται, θά πάη σχολεῖο όταν βγῇ ή Λουίζα. Ὡς τότε θέλω νά μ'πορῶ νά άρῖνω μιά σιγμηὴν τό μαγαζί μου χωρίς νά υπαχρεώνωμαι νά παρακαλῶ τῇ γειτόνισσα νά μοῦ τό φυλάξῃ. Η Μαρκέλλα τά καταφέρνει κάτι καλά, και μάλιστα όταν έρχονται άγορασταί, τοὺς δίνει ὅ τι ζητήσουν άν δέν εἶνε πάρα πολύ δύσκολο.

Οἱ οφθαλμοὶ της μικρῆς ύψώθησαν άκτιζέτι, άλλ' ήδη έξέφραζον ευχέστασιν διότι τοῦτο ήθελε και αὐτή, νά εἶνε ὄχια ὄη χριστιμος, διότι πολλάκις εἶχεν αισθανθῇ ὅτι ήτο βόκος εις την οικογένειαν ήτις την περιεθλίβεν. Ηπειδῆ δέ ήτο πάρα πολύ μικρά ὥστε νά γινώσκῃ τί εἶστιν υπερηφηνία, πάρα πολύ δέ ταπεινή ὥστε νά αισθάνηται ταπεινώσειν, άπλῶς λύπην ύφίστατο και οὐδέν άλλο επέθυμει, ή τό πως νά δύναται νά ύπηρετῇ ίνα μή ακούσῃ νά λέγωσιν ὅτι ήτο βόκος τῶν ανθρώπων οὗς ήγάπα.

Η πλύντρια ανέλαβε τό κανιστρόν της και διεργουμένη πλεσίτον της Μαρκέλλας την έρίλησε. Πολλάκις τῇ επήρχετο νά προτείη εις την κυρίαν Φαβρού νά εἶρῃ άγαθῆν τινά ψυχῆν θέλονσαν νά αναλάβῃ την συντήρησιν της μικρῆς, άλλ' ήσθάνετο ὅτι ή πρότασις της αὐτῇ επί τοῦ παρόντος ήθελεν άποκριθεῖν διότι ή φαρμακείμπορος ὑπό φιλαυτίας κινουμένη ήθελε νά διατηρήσῃ τό ήλικόν ὄφελος της προξείας της, ήν πάντες οἱ περι αὐτήν έχχρακτηρίζον ὡς πρῶτην άγαθῆν, ούχ ήττον ή τό ήλικόν ὄφελος ὕπερ είχε καθά της μικρῆς, ήτις ήτο σχεδόν έπίσης χρῆσιμος και ὀλιγώτερον άπανηρῶ μικρῆς ύπηρετίας.

Μικρά ὑπηρετία: τοῦτο ήτο τό άληθές ὄνομα της καταστάσεως της Μαρκέλλας. Διότι κατά μικρόν ὀλισθαίνουσα από της θέσεως αὐτῆς ὡς ψυχολόγης, καθ' ὅσον έγίνετο χρησιμώτερα, μόνη της, ένεκα της περιστασίας της άγαθῆς θελήσεως της και προθυμίας, από ψυχολόγης καθήνησεν άπλή ὑπηρετία, κομίζουσα. Κατά πρώτων ὄχλη δὴ προσεφέρθη νά « κάμνη θελήματα» άλλα μετ' οὐ πολύ τῇ επεβλήθη ή εργασία αὐτῇ κατεγίνετο εις καθαρισμόν πάντων τῶν συρταρίων, — κα-

τήνησεν ή τακτική της εβδομαδιαία εργασία. Πάν ὅ τι είχεν επιχειρήσῃ και επιτύχῃ, ήτο ήδη έργον και καθήκον της, και καθ' ακολουθίαν, ὡς τοιούτον, δέν άντημεΐθετο διά περιποιητικῶν λόγων μάλιστα δέ που και πού έλάμβανε σπανίας τινάς και άσθενείς ευχαριστίας. Τουναντίον δέ, όσάκις έμεπριάζε πῶς την δραστηριότητά της, έλάμβανε σφοδρῶς επιπλήξεις. Άλλῶ τά τοῦ κόσμου τούτου οὕτως έχουσι σπανίως οἱ έχοντες ζήλον και προθυμίαν άπολαμβάνουσιν ειρήνην επί της γῆς.

Τό τελευταίον σάββατον τοῦ Ὀκτωβρίου ή Λουίζα εἶηθε τοῦ σχολείου έχουσα άδειαν έξόδου μέχρι της δευτέρας πρωῆ. Κατ' τό διάστημα δέ τοῦτο τό φαρμακείμπορον ήλλαξε διευθύντριαν. Η Λουίζα και άνέκαθεν μέν ήτο μαμμόλεπτον κοράσιον, ένεκα δέ της έν τῷ σχολείῳ συνδιατριβῆς μετῶ τῶν συμμαθητριῶν της, νεανίδων άρίστης άγωγῆς, έλαβεν ήθός τι ὑπεροχῆς δι' οὐ έπεβάλλετο και εις αὐτήν έτι την μητέρα της.

Η κυρία Φαβρού έχαιρε βλέπουσα την κόρην της έχουσαν μεγίστην κίλισιν πρὸς πάν άθρόν και καλόν, μεγίστην κομψότητα έν ταις κινήσεσι και καθ' ἑλθου άκραν λεπτότητα και φιλοκαλίαν. Δέν έχόρταινε καμαρώνουσα αὐτήν ένδεδμ νην την στολήν τοῦ παρ'εναγωγείου, στολήν πολυτελή μέν και άπανηρὰν ὡς πρὸς την πενιχρὰν περιουσίαν της φαρμακείμπορου, άλλ' εις άκρον κολλαευστικῆν πρὸς μητέρα φιλόδοξον! Η Λουίζα ήθελεσεν ὠρολόγιον μετά χρυσῆς αλύσεως, διότι ὄλαι αἱ άλλαι νεάνιδες είχαν τό πράγμα τοῦτο ὕπερ εἶνε της πρώτης ανάγκης. Τό ὠρολόγιον λοιπόν και ή αλύσις ήγοράσθησαν... τίς οἶδεν εάν ή άγορά αὐτή επεδάρυνε διά δανείου την άγαν φιλόστοργον μητέρα;

Η Λουίζα ήλθε περί την 6 μ. τοῦ σαβάτου συνοδευομένη ὑπό της μητρός της. Εἰσερχομένη εις τό κατάστημα, ὕπερ έφύλαττεν ή Μαρκέλλα και ή φίλη της ή πλύντρια, έχαιρέτισε την πλύντριαν μετά τρόπου προστατευτικού. Η κορασίς ὤρμησε νά την έναγκαλισθῇ, ή δέ Λουίζα την ήσπασθη ὡς ή μήτηρ άσπάζεται τό τέκνον της και μετά τρόπου χαριστάτου άμα και σοβαροῦ οὕτω δέ άσπάζονται αἱ « μικραὶ μητέρες» τά τέκνα των έν τῷ παρθεναγωγείῳ. Η Μαρκέλλα εξεπλάγη πῶς και τά έχασεν ἰδοῦσα την μεγαλοπρεπή ταύτην ὑποδοχήν, και έμεινεν ὀρθία έχουσα τοὺς οφθαλμούς προσηλωμένους επί της προστάτιδος της: άλλ' ένδομύχως τη ήρχετο νά κλαύσῃ.

Ότε δέ τό γεῦμα συνήγαγεν έν τῷ δπισθεν τοῦ καταστήματος διακτιπῶ περί την τράπεζαν την κυρίαν Φαβρού και τά δύο κοράσια, ή Λουίζα μετά μωρίας έρωτήσεις, άπετάθη πρὸς την μητέρα της μετά τρόπου ὀλίγον τι έταμοῦ, δν όμως ή άγαθῆ γυνή έθεώρει ὡς τό άκρον άκρον της τῶν τρόπων ευγενείας:

— Και ή μικρῆ αὐτῇ εδῶ, εἶπε ὀνεινύουσα τό ὄρφανόν κοράσιον, εἶνε φρόνιμη;

— Δέν εἶνε πολύ κακή, άπεκρίθη ή κυρία Φαβρού.

— Ακούετ' εκεί; Δέν εἶνε πολύ κακή! Η Μαρκέλλα έν τῇ παιδικῇ της καρδίᾳ είχε την συνείδησιν ὅτι ήτο άξία κρείττονος χυρακτηρισμοῦ! Δέν εἶπε δέ τίποτε, και κατ' τό σύνθηρος, άλλα βαρέως πῶς φέρουσα τό πράγμα, ένησχολήθη κομίζουσα και άπικομίζουσα τά της τραπεζῆς μετά δεξιότητος θαυμασίας παρά την ήλικίαν της. Μετά τό δείπνον έξηλθον εις τό κατάστημα, φωτιζόμενοι ὑπό ενός βράμψου φωταερίου.

Διά τῶν ὕλων δέ τῶν παραθύριων, μεστῶν πικνοίων πραγμάτων κρεμαμένων εκ σιδηρῶν κρεμαθρῶν, έφαίνετο ή άντανάλασις τῶν έν τῇ ὁδῷ φανῶν ὑποτρέμουσα επί τοῦ ὕγρου εδάφους. Ητο νύξ εκ τῶν πρώτων εκείνων νυκτῶν τοῦ χειμῶνος, καθ' ἃς τοσοῦταν ποθεῖ τις τό θέρος, και ή φρικίσις τῶν κακῶν ήμερῶν εἰσδύει προῶτως εις τά μέλη λίαν επώδυνος. Τό κατάστημα έθερμαίνετο ὑπό τοῦ φωταερίου, άλλ' ὑπό την θύραν ὁ παγερός άνεμος εἰσέδουε, φέρων ὄσμην βορβόρου πηχτοῦ και ὀλισθηροῦ.

— Επεθύμησα κάστανα, εἶπεν αἴφνης ή Λουίζα τοποθετουμένη αναπαυτικῶς έν τῇ γωνίᾳ τοῦ καθίσματος, ὕπερ ήτο πρὸ τοῦ γραφείου. Μαμά, στείλῃ την λοιπόν την Μαρκέλλαν νά πάρῃ κάστανα.

— Μά δέν έβγήκαν άκόμη, εἶπεν ή μήτηρ.

— Πῶς δέν έβγήκαν! Τήν ὥραν πού ήρχόμεθα εἶδ' άπ' έξω από έν ὀνοπωλεῖον 'ς την ὁδόν Τρεβίζης. Κάστανα προφαντά! μάτια μου τί ευμορρα! ὄσοε εἰκοσι λεπτά 'ς την Μαρκέλλαν, μαμά. Έλα μικρῆ, κουνήσου.

Η κυρία Φαβρού εδίσταζε, κωλυομένη ὑπό ὀριστου τινός μίγματος οικονομίας και φόβου. Δέν επεθύμει νά στείλῃ έξω τό παιδίον, τόσον άργά — εσήμαινεν ή ενάτη—διά της ὁδοῦ Λαφαγγέττου μεστῆς άείποτε άμαζίων και λεωφορείων. Η Λουίζα έσυρς τό συρτάριον, έλαβεν εἰκοσι λεπτά και τα ένεχείρισεν εις την ὄρφανήν.

— Ξέρεις την ὁδόν Τρεβίζης; άπέναντι 'ς τά λεωφορεία. Έλα, τρέξε. Καί κύτταξε μήν τα φῶς 'ς τό δρόμο.

— Νόχης τόν νοῦ σου μή σε πλακώσῃ καμιά άμαξα, προσέθηκε ή κυρία Φαβρού.

Η Μαρκέλλα άπεκρίθη δι' έλαφροῦ μειδιάματος, εκλεισε την θύραν μετά προσοχῆς και άπῆλθε τρέχουσα.

Τά διάφορα επί τῶν ὕλων της θύρας κρεμάμενα έμπορεύματα, αἱ περικνημίδες, τά θήλαστρα, οἱ εκ κιτρίνου άμβάρου και έξ' ἰριδος κρικκοί έκρότησαν επί τῶν ὕλων της θύρας, και τά ξερά χάρτα συνεκρούσθησαν έλαφρῶς. Η κυρία Φαβρού εἰσώπα.

— Δέν έκαμα καλά νά την άφήσω τῇ μι-

κρή. Δέν είνε συνηθισμένη νά βγαίνη έξω...
— Καί δέν κάμνει θελήματα; ήρώτησεν ή Λουίζα μετά τρόπον όλίγον τι έπιθετικό.

— Ναι, μά όχι νύκτα.
— Αί, θα συνηθίσω. Κύτταξε μητέρα, την κακομαθαίνεις. Συλλογίσου ότι αυτό το παιδί δέν έχει τίποτε. Καί αν σε στερηθώ, θα καταντήση να ψωμοζήτηση. Πρέπει να συνηθίσω να υπηρετῆ.

Παράξενος σοφία εν τῷ στόματι νεάνιδος ετών δεκαεσσάρων! Καί ναί μὲν ή κυρία Φαβρού παλλάκις ένδομύχως έπρέσθυσε τας αυτας αρχάς, άλλ' όμως ακούσασα αυτας εκ του στόματος της Λουίζης, έπειράχθη όλίγον άλλ' ούδέν είπούσα έλαβε τό πλεξιμόν της, εν φ ή Λουίζα κατεγίνετο θωπεύουσα την βράχιν του ύπνηλου ετραπού; γάτου, αναμένουσα τά κάστανα ύτινα όμως δέν ήρχοντο.

(Ακολουθεί).

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Δ'.

ΤΟ ΑΜΑΛΙΕΙΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ

[Συνέχεια και τέλος της προηγ. φύλλον]

Εκτός του κυρίως καταστήματος και του παρακαίμενου νεοδημητου παραρτήματος, εν φ, ως ελέγχθη, εστιώνται και διδάσκονται τά κοράσια, εντός του περιβάλου υπάρχουν και δύο έτερα αυθύπαρκα και μεμονωμένα οικοδομήματα συμπληρούντα, εν τῇ ιδιαιτέρα αυτών αποστολῇ, την ενόττητα και αρμονίαν της δηλης υπηρεσίας τά οικοδομήματα ταυτα είστι τό νοσοκομείον και ή εκκλησία. Τό νοσοκομείον μη έγερθεν ειδικώς ως τοιούτον, άλλῃ προχειρως από συνήθους οικίας μετασκευασθέν, δέν δύναται να έχη αξιώσεις ως κτίριον ή νοσηλεία όμως τελείται άπαραμιλλως. Βνεκα της έφαρμοσθείσης από τινος χρόνου υγιεινῆς και της χρήσεως των άεροφόρων τό νοσοκομείον άργεί εύτυχώς. Κατά τας ελαφροτέρας όμως οίας δῆποτε άσθενείας ένδειξεις ή άδιαθετούσα εισάγεται εντός ευρείας και επαρκώς αεριζομένης και φωτιζομένης αιθούσης του νοσοκομείου, εκ των τριών ή τεσσάρων εξ ών άπαιρτίζονται οι δύο του κυρίου όροφοι. ο Ιατρός καλείται παραχρήμα, εάν συνέπεσε ή άσθενής να μη ήσθάνη την ανάγκην της επικουρίας του κατά τας ώρας καθ' ής ο Ιατρός έπετέλεσε την τακτικήν επίσκεψίν του. Νοσοκόμος ενούσα προς τῇ πείρα της τέχνης της αγαθότητα χαρακτήρος και δύναμιν κράσεως άγρυπνεί άδιαλείπτως επί της κεφαλῆς της πασχούσης υποβοηθουμένη κατά την υπηρεσίαν αυτης υπό βοηθών εξ ίσου ήσκημένων και κορασιών έφαρμομένων της νοσηλείας

προς πορισμόν των στοιχειωδών της περιποιήσεως γνώσεων. Η τε νοσοκόμος και αι βοηθοί μένουσιν εντός του καταστήματος άποτελούσαι κανονικόν αριθμόν του τακτικού προσωπικού. Παρά την κλίνην της πασχούσης αναπτύσσεται άληθῆς άμιλλα στοργῆς και μερίμνης αυτόχρημα μητρικής. ο Ιατρός επιδιφιλεύει της θείας τέχνης του την συνδρομήν, τό προσωπικόν αναπτύσσει αυστηροτάτην περι την εκτέλεσιν των οδηγίων άκριθειαν, ή διεύθυνσις άγρυπνεί, αι δε άπαιρτίζουσαι τό διοικητικόν συμβούλιον του καταστήματος κυρια εύαρεστούνται να παρακολουθώσι μετ' άκρου ένδιαφέροντος την εκτύλιξιν και της άπλουστάτης των νόσων της κόρης. Βντός αιθούσης του νοσοκομείου εύρηται πρόχειρον φαρμακείον συνεσκευασμένον εντός θήκης θελοσκεπούς και περιλαμβάνον τ' αναγκαίότερα των φαρμάκων και τά προχειρότερα των χειρουργικών εργαλείων. Εύτυχώς ή άρίστη διαίτα, ο τακτικώτατος βίος, ή καθαριωτάτη άτμοσφαιρα εν ή άδιαλείπτως διατρίβουσι, τά κοράσια, άπεσκοράκισαν πᾶν είδος νοσήματος ένδημικού ή άλλου και κατέστρεψαν πᾶσαν, όσφι και μικράν, έστίαν μολύσματος και καχεξίας, ήδη δε τό νοσοκομείον ύφίσταται βεβαίως, άλλ' άνευ άσθενών. Επειδημια λυμανθείσα τό κατάστημα εν χρόνους παρηχημένοις υπήρξεν ή οφθαλμία κατά της μάστιγος άντεπεξήληεν εύδοκίμως και έπιμόνως ή επιστήμη ού μήν άλλῃ και ή χρηματική δαπάνη άφειδώς παρουσιάζετο εκ του ταμείου του ασύλου από του 1876 άχρι του παρελθόντος έτους τό ταμείον του καταστήματος κατέβαλε πλέον των 12,000 δραχμών εις έξοδα και προνοητικά μέσα προς αποσθήσιν της οφθαλμίας ήτις και εξέλιπε τελείως από του παρελθόντος έτους, μεγάλως συνεργήσαντος προς τούτο του όφθαλμολόγου κ. Αλθάνη εύαρεστηθέντος ν' αναλάβη γεννησιφοδώνις πᾶν τάς χειρουργικῆς και οφθαλμολογικῆς έργασίας του Αμαλιείου ήδη πληρεστάτη και απόλυτος ύγεια επικρατεῖ εν τῷ καταστήματι.

Μεταξύ του νοσοκομείου και του νεοδημητου παραρτήματος, ύπισθεν δε του κεντρικού και κυρίου καταστήματος, εγείρεται ή εκκλησία τιμημένη επ' ονόματι των Ταξιάρχων. Οικοδομηθείσα μικρά τό κατ' αρχάς ήρξύνθη εξ ανάγκης τελευταίως, έπαρκούσα ήδη προς εκπλήρωσιν των θρησκευτικών των κορασιών καθηκόντων. Καί εξωτερικώς και έσωτερικώς ή εκκλησία είνε άπλουστάτη άνευ στοών και νάρθηκος. Τά κοράσια εκκλησιάζονται τακτικώς άνά πᾶσαν Κυριακήν και άλλην επίσημον της Εκκλησίας ήμέραν, τελοῦσι δε άκριβῶς τας τεταγμένας της μεγάλης εβδομάδος νυκτερινῆς ακολουθίας. Αφού ή εν τῷ όρφανοτροφείω είσσοδος ούδενι έπιτρέπεται άπολύτως, νοείται ότι και αι ακολουθίαι είσιν άπροσπέλαστοι τοῖς έξωθεν, εκτός βεβαίως των κυριών των τιμωσῶν διά της προστασίας των τό κατάστημα

και ούτινος δῆποτε άλλου στενότατα έφαρμομένου προς αυτό. Τά ήδωφονότερα των κορασιών, δεκα συνήθως τόν αριθμόν, ψάλλουσιν εν χορῷ από μικρῆς προς τά δεξιά εξέδρας, όλόκληρον την συνήθη ακολουθίαν. Είνε τό μόνον έγνος της φωνητικῆς μουσικῆς, όπερ άπαντᾷ τις εν τῷ καταστήματι, της οργανικῆς έλλειπούσης τελείως. Τῇ διδασκαλίαν αυτης ανέλαβε μετά πλείστης φιλοφροσύνης και ευγενούς άφιλοκερδείας ή έγκριτος μουσουργός κυρία Πανα πρός ήν δέον να όμολογηθῶσι χάριτες διά την θαυμασίαν των μαθητριών της επίδοσιν. Ητύχησα ν' άκροασθῶ μερους της μουσικῆς ταυτης τρηούσα άκέραιον τόν σοβαρόν και μεγαλοπρεπή έκκλησιαστικόν ρυθμόν είνε άφ' έτέρου ήδούτατη οι εύστόχως συνδυασμένοι ήχοι περιδονούμενοι εντός του κενου της Εκκλησίας διεγείρουσι την εύσέθειαν της ψυχῆς, ύφύοντες τό πνεύμα ύπερῶν των γήινων, και κατά στιγμάς λύντες εις άθρόουθα και παραμιθητικά δάκρυα τόν άκρούμενον. Είνε ή εξάμισησις των έσωτερικών πόνων του ανθρώπου τά ούτω προκαλούμενα δάκρυα ή ύψηλή και φιλοσοφική των εκκλησιαστικών στίχων έννοια εξαίρεται ένδοξομένη της μουσικῆς την αιθέριον χλαμύδα ή γυναικεία άλλως φωνή άρμαζομένη εις εύσεθείς ήχους έχει τι τό ακατανοήτως γοητευτικόν, όπερ συναπτόμενον προς τό βαθύ αίσθημα τό εκ της έεροπραξίας βλαστάνον εν ήμιν μετεωρίζει την διάνοιαν εις σφαιρας φωτεινοτέρας, και όπου ίσως ο κληρος του όντος δέν είνε ή οδύνη. . . Αησμονεί τις τότε τόν άνθρωπον όπως ενταξίση προς τόν Θεόν, και ενφ' οι θρησκευτικοί φθόγγοι εξέπνευσαν χαλαρώς και αρμονικώς εις τό κενόν του ναου ο προσευχόμενος νομίζει ότι άκούει εισέτι. δε δε και ο έσχατος ήχος αποσθεθείς έντελώς λύει την μεταρσίωσιν, κατέρχεται τότε από των έπερνεφών κόσμων ένθα λεληθῶτος τόν εἶχε μεταφέρει ή θρησκευτική μουσική διατί να κατέλθῃ...

Μετά της εκκλησίας περατούται ή ταχεία έπιθεώρησις των εντός του περιβάλου του Αμαλιείου έξαρτημάτων και συμπληρωμάτων του όλου ασύλου. Προκειμένου περι της παρουσίας του καταστήματος και των τακτικών αυτου εσόδων και έξόδων, παρατηρούμεν ότι ή λεπτομερῆς και εύχερῆς άλλως άναγραφή παντός κονδυλλίου ίσως διαφεύγει τό άμειστον ένδιαφέρον του αναγνώστου, επ' φ και παρατρέχουμεν την λογιστικήν ακριβολογίαν. Απλώς σημειούμεν ότι ή χρηματική του καταστήματος περιουσία, άποτελουμένη εκ μετοχών των παρ' ήμιν Τραπεζών και εξαίρετως της Εθνικῆς, συνεποσούτο κατά την τρέχουσαν εν τῷ χρηματιστηρίῳ τιμήν την 31 Οκτωβρίου 1883 εις δραχμάς 1,375,258, εξ ών 1,144,800 αντιπροσωπεύουσι μετοχῆς της Εθνικῆς Τραπεζῆς. Η άκίνητος περιουσία, πυρῆν της οποίας είνε τό κυρίως κατάστημα μετά των παραρτημάτων αυτου και της αλλῆς, συμπο-

σοῦται, κατά τους μετριοτέρους ύπολογισμούς, εις δραχμάς 710,000, αλίνας προστιθέμεναι εις την χρηματικήν του όρφανοτροφείου περιουσίαν άπαιρτίζουσι τό ποσόν των δραχμών 2,085,258. Έμνήσθην άνωτέρω και ίδιου τινός ταμείου, άνεξαρτήτου όλως από του γενικου του καταστήματος και ίδιον ύπηρετούντος σκοπόν: του ταμείου των έργοχειρων των όρφανών. Δέν δύναμαι να παραστήσω πιστότερον και έκφραστικώτερον την υπηρεσίαν ήν προσφέρει εις την ιδέαν της σκοπίμου βοηθείας τό ταμείον τούτο, ή αντιγράφων επί λέξει τας φράσεις ής ο άείμνηστος Θ. Ζαίμης, δεύτερος την τάξιν έφορος του όρφανοτροφείου, έπανέλαβε και έγραψε πολλάκις, τόν λόγον ποιούμενος περι του ειδικου ταμείου των όρφανών. « Οι ειδικώς προσφέροντες », ειπε και έγραψεν ο διακεκριμένος εκεινος άνθρ κ' υπέρ του ιδιαιτέρου τούτου ταμείου των έργοχειρων ποιούσιν άρίστην έκλογήν και μεγίστην προσφέρουσιν εύεργεσίαν, διότι ταυτα τά χρήματα συντελοῦσι προς άποκατάστασιν όρφανών κορασιών ούδένα έχόντων πόρον ». Κατά την δημοσιευθείσαν κατάσταση ή όλική του ειδικου ταμείου των έργοχειρων περιουσία συνεποσούτο κατά την 31 Οκτωβρίου 1883 εις δραχμάς 62,779, 1/10, ήσφαλισμένας εις μετοχῆς των παρ' ήμιν Τραπεζών, της Εθνικῆς κατά τό πλείστον. Πόροι του ταμείου, εκτός δωρεών άπροόπτων, είστι τά εισοδήματα τά εκ της εκποιήσεως των έργοχειρων των κορασιών προερχόμενα, μέρος των οποίων άνήκει εις την εργαθείσαν τό εργόχειρον κόρην τό ταμείον παρέχει χρηματικῆς επικουρίας εις τά έξερχόμενα του ασύλου προς άποκατάστασιν κορασιών, και καθ' όσον τό κατάστημα δέν έχει ανάγκην της προσωπικῆς των άποφοιτωσῶν υπηρεσίας, ότε ύπαρχουσιν αυται να υπηρετήσωσιν εντός επί μισθῷ προς όφελος του καταστήματος επί μίαν διετίαν. ή ούτω παρεχομένη άμοιβή άνέρχεται εις 35 δραχμάς μηνιαίως έδορμένας συνήθως εν όλῳ εις τό τέλος της διετίας.

Η προς γάμον έκδοσις κόρης όρφανῆς εκ των ανατραφεισῶν εις τό κατάστημα, όσάκις επέλθη, τελείται πάντοτε μετά λεπτομερῆ και επίμονον έρευναν περι της ήθικῆς και υλικῆς καταστάσεως του αίτούντος την κόρην, περι των προηγουμένων αυτου και της οικογενείας του, της ενσωτώσης θεσεώς του, και των εγγυήσεων ής τινας παρέχει. Αδύνατον είνε να καταβληθῇ υπό πατρός μείζων προσοχή περι την έρευναν του μέλλοντος γαμβρού του της υπό του διοικητικού συμβουλίου του καταστήματος καταβυλλομένης όσάκις ζητηθῇ ή χειρ κόρης τινός. Αί περιπτώσεις τοιούτων αίτησῶν δέν είνε σπάνιαι, ενφ' σπάνιαι είνε αι περιπτώσεις της προθύμου άποδοχῆς. Καί όταν έτι άποκατασταθῇ εν τῇ κοινωίᾳ ή άπόφοιτος του Αμαλιείου, ή πρόνοια του διοικητικού του καταστήματος συμβουλίου ού καύεται έπικεινομένη

ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς γυναικὸς καὶ τῆς οἰκογενείας τῆς διαπυκνῶνται ὁ τρόπος τοῦ βίου αὐτῆς, τοῦ συζύγου τῆς ἢ συμπεριφορά, ἢ ἐπίδοσις τῶν ἐπιχειρήσεών του, ὁ σχετικὸς τῆς προαγωγῆς του βαθμὸς· οὕτω καὶ ἐξελλοῦσα τοῦ καταστάματος ἢ ὀφραγὴ διατελεῖ, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τὴν ἀπαρτίαν αὐτοῦ ἀσυλίαν, καὶ εὐ παθοῦσα ἐν τῷ καταστάματι, ἐξακολουθεῖ προστατευομένη καὶ ἐκτός αὐτοῦ, ὑπὸ τὴν φιλόστοργον πρόνοιαν τῶν ἀφ' ὧν καὶ τὴν ἄγρυπνον αὐτῶν προσοχὴν καὶ ἀντίληψιν.

Ἐν τῷ κανονισμῷ τοῦ καταστάματος ἀναγράφονται ἀμοιβαὶ ὑπὲρ τῶν εὐτάκτων καὶ ἐπιμελῶν, ποιναὶ δὲ κατὰ τῶν δυστρόπων καὶ ἀμελῶν. Αἱ πρῶται συνοφίζονται, α') εἰς τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐπρεπειᾶς τῶν προϊσταμένων εἰς ἐπίσκοπον πάντων τῶν κορασίων, β') εἰς ἕλληας ἀμοιβὰς ἀφιμένους εἰς τὴν κρίσιν τῆς διοικήσεως ἐπιτροπῆς, γ') εἰς ἰδιαιτέραν χρηματικὴν ἀμοιβὴν κατὰ τὴν ἐκ τοῦ καταστάματος ἀναχώρησιν. Αἱ ποιναὶ ἐπιμετρῶνται ἀναλόγως τοῦ παραπτώματος· εἰσὶ δὲ α.) περιορισμὸς ἐντὸς ὠρισμένου ὁματίου τοῦ καταστάματος. β.) ἀπαγόρευσις τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰ παίγνια κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως, γ.) ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῆς κοινῆς τραπέζης, δ.) κράτησις ἐπὶ τινὰ γρήνον εἰς γωνίαν τινά, ε.) στέρησις τοῦ ἐκτός τοῦ καταστάματος περιπάτου. Αἱ ποιναὶ ἐπιβάλλονται μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νομιστικὴν καταλήξει ἀπευθυνομένην καὶ σκοποῦσαν τὴν διέγειρσιν τῆς φιλοτιμίας τῆς κόρης· διὰ πᾶσαν ἑκτακτον ποινὴν ἢ ἄλλο τι μέτρον οὐχὶ ἐκ τῶν συνήθων δεῖν ἀναποδράτως· νὰ ζητηθῆ καὶ ληφθῆ ἢ γνώμη τῆς διοικήσεως ἐπιτροπῆς.

Κύτρωσις ἢ εὐγενὴς τῶν κορασίων φύσις κατ' ἀνάγκη ὁσημέραι εἰς ἀχρηστίαν τὸν θεσμὸν τῆς ποινῆς. Ἐὰν παρίσταται ἀνάγκη τροποποιήσεως τινος τοῦ κανονισμοῦ, ἢ τροποποιήσεως πάντως ὅ' ἀφορᾷ τὰς ἀμοιβὰς· ὑπερβολὴ βεβαίως θὰ ἦτο ἐν συνεβούλευσιν τὴν κατάργησιν τῶν μέτρων τῆς ἐπανορθώσεως ἅτινα ἀναγράφει ὁ ὀργανισμὸς· δὲν εἶνε ὁμοῦ ὑπερβολὴ ἢ βεβαίως ὅτι ἢ ἐφαρμογὴ αὐτῶν εἶνε σπανιωτάτη, ὑπὸ τὴν σφύρα τοῦ καταστάματος διεύθυνσιν καὶ τὴν ὑπερέταρον ἐπιτήρησιν, ὑπὸ τὴν εὐστοχον καλλιέργειαν τοῦ ἀγαθοῦ ἀσθήματος ἧπερ κρύπτεται πάντοτε εἰς τὰ βῆθη τῆς ἀνθρώπινου καρδίας, καὶ ὑπερῆν κινεῖται ἐνίστα, τοῦτο ἀποδοτέον μᾶλλον εἰς τὴν βραδύτητα καὶ ἀδεξιότητα τῆς καλλιέργειας ἢ εἰς φύσιν διεσπασμένην. Αἱ ἀπαιταὶ τῶν κορασίων καρδαίαι προῖκιως διανοίγονται, ὑπὸ ἀδελφωτικῶν καρδίας καὶ γλυκύτητας, εἰς τὴν φάσιν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν συνειδήσιν τοῦ καλήκοντος. Τοιοῦτος κἀλὴς σεμνότητος, διαμορφωθείς ἀπᾶς διὰ τῆς διδασκαλίας, ἀνοίγει ἀκαλύπτως τὰ πέταλά του ἀποβαίνων βαθμιαίως ἀπὸ τοῦ μυροβόλου καὶ σεμνοῦ εἰς ἀσφαλὲς στηριζόμενον ἔρεισμα. Ὁρησκευτικὴ

ἀνατροφή καὶ οἰκιακὴ διδασκαλία διέπλωσαν ἤδη τὴν κόρη· αἱ κτηθεῖσαι ἀρχαὶ παραμένουσι ἀσάλευτοι ἐφεξῆς, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἀγριώτερος κωνομικὸς τυφὸν ἀδύνατον εἶνε νὰ κάμψῃ καρδίαν ἐθισθεῖσαν εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀρετὴν. Αἱ ἐντυπώσεις καὶ τὰ μαθήματα τῆς παιδικῆς ἡλικίας συνοδεύουσι ἡμᾶς ἄχρι τοῦ ἐσχάτου γήρατος διαμορφῶντα συνήθως τὸ ἦθος ἡμῶν καὶ τὰς περαιτέρω κλίσεις. Ταῦτας σκοπήσωμεν νῦν ὠδήσωμεν ἐπ' ἀγαθῶν, ἀνατρέφοντες νεαρὸν πλάσμα, βέβαιον ὅτι ἐπιτυγχάνοντες ἐν τούτῳ ἐρήφωμεν ἀσάλευτα τὰ θεμέλια τῆς σχετικῆς εὐτυχίας καὶ καρτερίας ἐν τοῖς περισπασμοῖς τῆς ζωῆς. Τοῦτο σκοπεῖ καὶ τοῦτο ἐπιτυγχάνει ἢ εἰς τὰ ὀφραγὰ τοῦ Ἀμαλιεῖου διδομένη ἀνατροφή. Μορφῶνι ἐναρέτους κόρας, ἀποκόπτει ἢ μετριάξει πᾶν ἐλάττωμα προκλύσαν τυχὸν εἶτε ἐκ προγενετέρης ἀμελοῦς ἀνατροφῆς εἶτε ἐκ φύσεως, κρατῶναι καὶ ἀναπτύσει πᾶσαν ἀγαθὴν κλίσιν. Ἐκᾶστη κόρη διδάσκαται ἐιδικὴν τινὰ τέχνην ἵκανὴν νὰ τῇ ἀσφαλίσῃ τὸ τιμῶς ζῆν· τὰ κοράσια καταμανθάνουσι ἐκτός τῶν ἄλλων καὶ συμπληρωματικῶς πᾶν ὅ,τι ἀνάγκη εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ οἴκου ὑπηρεσίαν, καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ πρὸς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν συναφεῖ. Ἀσχολοῦνται ἐκ περιτροπῆς εἰς τὸ μαγειρεῖον καὶ εἰς τὸ πλυντήριον, εἰς τὴν διασκευὴν καὶ καθαριότητα τῶν κοιτῶνων, ἀποκῶσιν ἐντελῶς πᾶσας τὰς ἀναγκαίους γνῶσεις διὰ τὴν προϊσταμένην τοῦ οἴκου, καὶ ἐνῶ ἐμποιοῦσιν εὐλόγον ἐντύπωσιν διὰ τῆς σεμνότητος αὐτῶν καὶ τοῦ καλλιεργημένου πνεύματος, ἐμποιοῦσιν οὐχ ἧττον δικαιότεραν ἐντύπωσιν διὰ τὰς βασίμους πρακτικὰς γνῶσεις τῆς ἀναδεικνυούσας αὐτὰς πρῶτον ἀληθοῦς οἰκοκυρίας.

Τὸ ἀνώτερον προσωπικὸν τοῦ καταστάματος ἀποτελεῖται ἐκ μιᾶς διευθυντικῆς δευδοκιμαμένης ἀξίας καὶ ἀρετῆς· ὁραττομαί τῆς ευκαρίας ταύτης ὅπως μνημονεύσω τῆς ἐξαιρέτου διευθυντικῆς τοῦ Ἀμαλιεῖου κ. Κωνσταντίνου Κόσσου· μιᾶς βοηθοῦ συντηρητικῆς τῆς διευθυντικῆς, καὶ τῶν ἀναγκαίους διδασκαλιστῶν καὶ διδασκάλων. Ὁραττομαί εἶτα τὸ κατώτερον προσωπικόν, ὑπηρεταί, μάγειροι, θυρωροὶ καὶ λοιποί. Ἡ διευθυντικὴ προϊστάται τοῦ ὅλου προσωπικοῦ, ἀναφέρει εἰς τὴν διοικουσαν ἐπιτροπὴν περὶ πάντων τῶν ἀφορῶντων εἰς τὸ κατὰστημα, καὶ εἰς περὶ τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν τροφὴν τῶν κορασίων ἄγρυπνεῖ εἰς τὰ καθημερινὰ ἐξόδα σκοποῦσα τὴν οἰκονομίαν ἀνευ γλισχρότητος, καὶ τηρεῖ τακτικὴν καὶ ἀκριβῆ λογισμὸν τῆς ληψοδοσίας τοῦ καταστάματος. Ἡ βοηθὸς ἀναπληροῖ ἀποῦσαν ἢ λησνοῦσαν τὴν διευθυντικὴν ὑποδοχθεῖς ὅ' αὐτὴν παροῦσαν εἰς τὴν εὐρυθυμότεραν τῶν καθημένων τῆς ἐπιπέσειν αἱ διδασκάλισσαι ἀναφέρουσι τακτικῶς εἰς τὴν διευθυντικὴν, διδάσκουσι γοῦν νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀλλοιωσῶσιν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας, ἐπι-

βραβεύουσιν εὐτυνευδῆτως τὰς ἀμοιβὰς, ἢ ἐπιβάλλουσι τὰς ποινὰς συμφώνως τῷ ὀργανισμῷ. Τὸ λοιπὸν προσωπικόν, ἢ ἀρχινοσοκόμος, οἱ κλητήρες, οἱ ὑπηρεταί καὶ λοιποὶ ὑπακούουσιν ἀπροφασίστως τῇ διευθυντικῇ ἀπαράβατος αὐτῶν ὑποχρέωσις εἶνε τὸ προσφέρεσθαι ἡδῶς πρὸς τὰ κοράσια.

Δύσκολον εἶνε νὰ περιλάβῃ τις ἐν ταῖς ὁρίοις ἀπλοῦ ἄρθρου, ὅσον τὸ περὶ, πᾶν ὅ,τι ἐνδιαφέρει τὸ κατὰστημα, ἢ συνδέεται πρὸς τὸν γενικὸν αὐτοῦ ὀργανισμὸν. Τὴν ὑπερέταρον τοῦ Ἀμαλιεῖου διεύθυνσιν ἔχει τετραμελὴς ἐκ κυριῶν ἐπιτροπῆ ἐπιτελούμενη α' Ἐπιτροπὴ διοικοῦσα τὸ ἐν Ἀθήναις Ἀμαλιεῖον ὀφρανοτροφεῖον κορασίων κ. Ἰσοτῆμος ἐκᾶστη τῶν κυριῶν εἶνε ὁ ἔφορος τοῦ ὀφρανοτροφείου ἀποτελών, μετὰ τῶν τεσσάρων κυριῶν, τὸ πενταμελὲς ὑπέταρον τῆς διοικήσεως συμβούλιον. Ὁ ἔφορος προστατεύει τὰ ποικίλα τοῦ καταστάματος συμφέροντα, ἀντιπροσωπεύει κατὰ τὰς ἐξωτερικὰς αὐτοῦ σχέσεις τὸ ἄσυλον, καθόλου δ' εἰπεῖν ἄγρυπνεῖ ἐπὶ παντός σχετιζομένου πρὸς τὴν τύχην καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ καταστάματος. Ἡ θέσις τοῦ ἔφορου ἐνεπιστεῦθη πάντοτε εἰς ἐξαιρέτους ἄνδρας τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, μόνον δὲ ἡ μναία τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἀρκεῖ νὰ δώσῃ ἔννοιαν τοῦ ὕψους ἐν ᾧ εὐλόγως αἰρεταί ἢ τεμητικῆ αὐτῆ θέσις. Πρῶτος τοῦ ὀφρανοτροφείου ἔφορος κατέστη ὁ Γεώργιος Κοζάκης Γυπαλάδος ὁ ἐμβριθὴς συγγραφεὺς τοῦ α' φιλοσοφικοῦ δοκιμίου περὶ τῆς προόδου καὶ τῆς πτώσεως τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, καὶ τῶν προλεγομένων εἰς τὰς Ἰνδικὰς μεταφράσεις τοῦ Γαλανοῦ· δευτέρος τὴν τάξιν, διαδεχθεὶς τὸν ἀποθανόντα Κοζάκην Τυπάλλον, ἦλθεν ὁ Θεοδόσιος Ζαΐμης· ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, αἱ εἰκόνες ἀμφοτέρων κοσμοῦσιν ἡδὲ τὴν αἰθυσαν τῶν ἐπισήμων τελετῶν τοῦ καταστάματος.

Παραλείπω τὰ περὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἀμαλιεῖου, τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς, τῶν ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν ὑποχρεώσεων, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ δι' ὧν διακρίνονται, ἀναλόγως τῆς χρηματικῆς εἰσφορᾶς, οἱ ἐγγραφομένοι εἰς τὰς δέλτους τοῦ καταστάματος. Ὑπερβάλλουσα λεπτολογία φαίνεται μοι ἐπίσης καὶ ἡ ἀναγραφή τοῦ τρόπου τῶν ἐιδικῶν τῆς ἐπιτροπῆς συνεδριάσεων, τῆς ἀνὰ τριετιαν ἀνανεώσεως αὐτῆς δι' ἐκλογῆς, καὶ οὐτινος δῆποτε ἄλλου παραπληροῦ. Τοιαῦται λεπτομέρειαι εὐρηγναι ἄλλως ἐν ταῖς ἐπετηρῆσι ταῖς τακτικῶς δημοσιευμέναις ὑπὸ τῆς Ἐφορίας τοῦ καταστάματος.

Ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς τοῦ ὀφρανοτροφείου ἐγκαταστάσεως ἄχρι τῆς 16 Ἰουνίου 1884 ἐνεγράφησαν ἐν τῷ μητρώῳ τοῦ καταστάματος ὡς εἰσελθόντα ἐν αὐτῷ κοράσια 538. Ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἤδη εὐρισκομένων ἐντὸς τοῦ ἀσύλου ὀφραγῶν εἶνε 160. Ἐν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ δεῖν νὰ περιληφθῶσι καὶ δέκα κοράσια ἀπατινόντα

διδασκτρα. Ἐκτός τούτων ὑπάρχουσι ἐτι 7 νεανίδες θέσιν ἐπιμελητικῆς κατέχουσαι· μία τούτων ἐκκληροῖ χρεὴ βοήθου, αἱ τέσσαρες εἶνε διδασκάλισσαι, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐφορεῖουσιν, ὡς ἐρρέθη, τὴν ἱματιοθήκην καὶ ἀποθήκην. Πᾶσαι αἱ νεανίδες αὗται εἰσὶν ἐκ τῶν τροφίμων τοῦ καταστάματος.

Τὸ Ἀμαλιεῖον ὀφρανοτροφεῖον ἀπέδωκεν ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ ἄχρι σήμερον εἰς τὴν κοινωνίαν 351 ὀφραγὰς ὡς ἄριστα καὶ σκοπίμως μορφωθείσας· εἰς τὸν ἀριθμὸν τούτον δεῖν νὰ περιληφθῶσι καὶ αἱ νυμφευθεῖσαι διδασκάλισσαι, ἢ ἐπιμελήτριαι 9 τὸν ἀριθμὸν, καὶ αἱ ἀπλῆ ὀφραγὰ συμποσοῦμεναι εἰς 13, ἐν ὅλιφ διδασκάλισσαι καὶ ὀφραγαὶ νυμφευθεῖσαι 22. Χρηματικὴ εὐλογος ἐπικουρία παρεσχέθη πᾶσι τοῖς κορασίοις, τῆς ἀπατήνης καταβληθείσης ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ τῶν ἐργοχειρῶν ταμείου.

Ἐκτός ὁμοῦ τῶν ἐξελεθόντων εἰς τὴν κοινωνίαν κορασίων, καὶ ὧν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἐσημειώθη εἶνε 351, ἐξῆλθον τοῦ καταστάματος ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς συστάσεως τοῦ ἡμέρας, ἧτοι τῆς 16 Ἰουνίου 1855, ἄχρι σήμερον καὶ ἕτερα τριάκοντα ὀφραγὰ. Ποῦ ἀπῆλθον;... εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Ἀπειθῶσαν παρ' ὅλας τὰς μερίμνας καὶ θυσίας εἰς δὲ ὑπεβλήθη ἢ ἐπιστήμη καὶ τὸ κατὰστημα. Ἡ τρυμὴ τῆς κηδείας τῶν ὑπῆρξεν ὀδυνηρὰ· τὰ ὀφραγὰ ἐκκλῶσαν τὸ φέρτερον τῆς σεμνῆς κηδείου, ἐστὸλίσαν αὐτὴν τὸ ὕστατον, τὴν ἐκάλυψαν δι' ἀνθέων, καὶ ἀφοῦ ἔψαλλον εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν προσέπεμψαν τὴν συνάδελφόν των, τὴν ἀδελφὴν μᾶλλον, ἄχρι τοῦ τάφου ὅστις κατέπεε τὴν ὀφραγὴν κόρην... Ζῶσα ἀνεῦρε μῆτέρα φιλόστοργον ἐν τῇ προνοίᾳ τοῦ καταστάματος· ἀποθανούσα κατέφυγεν εἰς τοὺς κόλπους ἄλλης μητρός... τῆς γῆς. Τοῦλάχιστον συναντίωσα εἰς τὰς φαινὰς ἐκείνας σφαίρας τὴν ἀληθῆ μῆτέρα τῆς ἐπὶ τῆς γῆς θὰ ἠδύνατο νὰ τῇ εἶπῃ ὅτι τὴν μικρίαν τῆς ὀφραγίας ἐμετρίασεν ἢ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεος τῶν εὐσπλαγγχῶν καρδιῶν.

Εἰς τὰς χεῖρας τῆς διοικήσεως τὸ ὀφρανοτροφεῖον ἐπιτροπῆς κεῖται τὸ πᾶν. Ἐὰν ἡ Πρόνοια ἐφορεύῃ ἀράτως πᾶν ἀνθρώπινον, ἢ διοικοῦσα τὸ ἄσυλον ἐπιτροπῆ τῶν κυριῶν εἶνε ἢ ὀρατὴ αὐτοῦ πρόνοια, ἢ φιλαγάθως καὶ φιλοστόργως μεριμνῶσα ἡμέρας τε καὶ νυκτός. Ἡ ὅλον τὸν κίνδυνον νὰ δυσαρεστήσω τὴν μετριοπροσόνην τοῦ πολυτίμου τοῦ καταστάματος Ἐφόρου ἀναποδιδῶν κακῶς τὰς παρ' αὐτοῦ μετ' ἐξαιρέτου φιλοφροσύνης καὶ εὐγενείας παρασχεθείσας μοι πληροφορίας, ἀναγκάζομαι νὰ μνημονεύσω τοῦ ἀνόματος αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ κεῖται μᾶλλον ἀσθενῆς ἐκδήλωσις προσωπικῆς χάριτος ὀφειλομένης εἰς τὴν ὑποχρεωτικὴν τοῦ κ. Ἐφόρου ὑπὲρ τοῦ γράφοντος σπουδῆν, ἢ συνήθης ἐπεικίας οὕτινος εἶνε ἀνωτέρα πᾶσα ψυχὴ πράττουσα τὸ ἀγαθὸν ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ὅτι ὀφείλει νὰ τὸ πράττῃ. Τρίτος

την τάξιν ἔφορος τοῦ Ἀμαλίου, κατασταθεὶς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐγκρίτου πολιτικοῦ ἀνδρός, εἶνε σήμερον ὁ κύριος Γεώργιος Κοζάκης Ἰν-πάλδης, υἱὸς τοῦ πρώτου τοῦ καταστήματος ἔφο-ρου. Ἐν τῇ κ. Κοζάκη τὸ ἄσυλον εὐρεν ἄξιον μι-μητῆν τῶν πατρικῶν καὶ πεφωτισμένων φροντι-δῶν, δι' ὧν οἱ διακεκριμένοι αὐτοῦ προκατοχοὶ συνέτρεξαν τὸ κατὰ στήμα καὶ προήγαγον τὴν δι-καιαν αὐτοῦ φήμην. Μνημονεύων ἐπίσης τοῦ γραμ-ματέως τοῦ ὄργανοτροπέου κυρίου Δημητρίου Κα-ρασπύρου ἐκπληρῶ ἔργον δικαιοσύνης· τὸ ὄνομα αὐτοῦ συνήντησα μετ' ἀδελφείπτων ἐγκωμίων ἐν ταῖς ἐκθέσεσι πάντων τῶν παρελλόντων ἐνιαυ-τῶν. Ὅταν δὲ ἀνὴρ οἷος ὁ Ζαΐμης ἐτίμα διὰ τῆς εὐμενοῦς αὐτοῦ μναίας τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐργα-ζομένους, ἠδύνατό τις νὰ ᾗ βέβαιος ὅτι οἱ εὐ-φήμως μνημονευόμενοι ἦσαν κατὰ πάντα ἄξιοι τῆς τοιαύτης τιμῆς.

Ἄν γνωρίζω τῇ ἀληθείᾳ πῶς πρέπει νὰ δηλώ-σω, ὡς ἀπλοῦν μέλος τῆς κοινωνίας, τὴν εὐγνωμο-σύνην ἣν ἕκαστος ὀφείλει εἰς τοὺς μητρικοὺς ὑπὲρ τοῦ κατὰ στήματος κόπους τῶν κυριῶν τῶν ἀποτελουμένων τῶν διοικητικῶν συμβούλιον τοῦ Ἀμαλίου. Αἱ μεμαρτυρημένοι αὐτῶν ὑπηρεσίαι εἰσὶ βεβαίως ὑπέροχαι πάσης χάριτος προσηκού-σης αὐταῖς καὶ ὁμολογουμένης. Ἐνὶ ψιθυρίζο-μεν μετ' εὐλαβοῦς τιμῆς τὰ ὀνόματα τῶν ἀπελ-θουσῶν ἐκ τοῦ κόσμου, ἡ μνήμη τῶν ὁποίων ὑπερ-βαίνει τὸν στενὸν τοῦ καταστήματος κύκλον, ἔχο-μεν διὰ τὰς ἀφιερωσάσας τὴν ἀνεσιν αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου λόγους βαθείας εὐχαρι-στήσεως καὶ τιμῆς. Ἄς ὁμολογήῃ ἀνυποκρίτως ὅτι ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν καὶ ἐν τῷ σταδίῳ τῆς εὐποιητικῆς ἐργασίας, αἱ γυναῖκες ὑπερηκόντισαν κατὰ πολὺ τοὺς ἄνδρας. Βίδομεν τί κατώρθωσαν διὰ τοῦ « Ἀμαλίου » καὶ τοῦ « Ἐυαγγελισμοῦ », ἢ ἴδωμεν τί ἐπέτυχον διὰ τοῦ « Ἐργαστηρίου τῶν ἀπώρων γυναικῶν. » Ἄλλ' ὅτι βλέπομεν δὲν εἶνε καὶ τὸ μόνον ἀγαθὸν ὑπὲρ ὀφείλεται εἰς τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν Ἀθίδων δεσποινῶν, τὰς εὐγενεῖς τῶν ἀπῶρων προθέσεις ἐνισχυεῖ τὸ παράδειγμα καὶ ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς Βασιλίσσης. Ἰδύτω εἰς ἐκεῖνοι οἵτινες εὐνοηθέντες ὑπὸ τῆς μοί-ρας ἀπέκτησαν τὰ μέσα νὰ θεραπεύωσι τὰς εὐγε-νεῖς τῆς καρδίας τῶν κλισεῖς, ἀποδεικνύοντες οὕτω τὸ δίκαιον τῆς τοιαύτης εὐνοίας. Ἡ εὐδαιμονία ἧς ἀπολαύουσιν ὅτε παρέχεται αὐτοῖς ἡ εὐκαιρία νὰ ὑποκατασταθῶσιν εἰς πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, εὐεργε-τοῦντες τοὺς δυστυχεῖς ὁμοίους τῶν, εἶνε βεβαίως ἕκτακτος προνομία ἐπιδαφιλευθεῖσα αὐτοῖς ὑπὸ τῆς τύχης τοιοῦτον ὑπέροχον εὐτύχημα δὲν ἐδό-θη εἰς ἄλλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅσω καὶ ἂν οὗτοι ἐγεννήθησαν ἄξιοι αὐτοῦ.

Εἰς τὰς ἀύχμηρὰς ἐρήμους ἔθικεν ἡ φύσις ἀπὸ ἀποστάσεως εἰς ἀπόστασιν ὁρροεὶς δάσεις. . . Ἡ πρόνοια τοῦ ἀνθρώπου σκοποῦσα νὰ παραμυ-θησῇ τοὺς ὀδοιπόρους τῆς ζωῆς ἰδρυσεν ἐν τῷ βίῳ

ὁδούς φιλανθρωπίας ἐν αἷς διψαλέοι καὶ κατα-ποῦνται, ὀφείλοντες νὰ βαδίσωσι τὸν πε-πωμένον δρόμον τῶν ἀνακουφίζουσι τὴν κόπῃσιν τῶν, ὁρροεῖσιν τὰ φλέγοντα χεῖλη τῶν, καὶ λι-σιμονοῦντες πρὸς στιγμὴν τὰ παρελλόντα δεικ-νύοντες νέας δυνάμεις διὰ τὰ ἐπερχόμενα. . . Τὸ Ἀμαλίον ὄργανοτροπέον εἶνε ὅσας φιλα-νθρωπίας ἐν τῷ ὁρροίῳ τῆς ζωῆς. . . Ὅσα δεινότα-ται εἶνε αἱ συμφοραὶ αἱ μαστιζούσαι τὰ ὄργανα τῆς ὄρανης· τοσοῦτον λαμπροτέρη ἀναδεικνύ-ται ἡ θεία ἀπιστολή, ἣν εὐρέως καὶ ἐπιτυχῶς ἐπιτελεῖ ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῶν ἀριστῶν καὶ πρότυπων τοῦτο ἄσυλον, ὑπὲρ ἐθεμελίωσε καὶ ἐπι-μελεῖται ἡ γυνὴ μαχημένη κατὰ τῆς βιωτικῆς κακοδαιμονίας ὑπὸ τὴν εὐγενῆ σημαίαν τὴν « λάβε εὐεργετοῦσα. »

ΣΥΝΤΡΙΑΧΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

Β'.

(Συνέχεια· ἴδε σελ. 560.)

Κέρδη καὶ ζημίαι περιηγητῶν. — Νέα ἔκδοσις τοῦ ἁ-πλοῦ τοῦ Λουκιανοῦ. — Ρήνος καὶ Ζυρίχη. — Τῆς ὑποσχέσεως καὶ ἀναχώρησις ἐκ Φραγκφούρτης. — Σιδηρο-μικρὴ ἀμαξία διὰ τοὺς μὴ καπνίζοντας. — Ὁ συνοδὸς μ. — Κλασσικαὶ ἀνωμύσεις. — Συντηρητικὰ ἄρχαί καὶ ἐπι-στήματα Χοχενδλερν. — Ἡ ἡμέρα κατ' ὅσον πρὸς τὸ Basel. — Ὁ Ρήνος κρατεῖ τὸν λόγον του. — Ὁλίγη σημεῖωσις περὶ Basel. — Οἱ ἐλθετοὶ ἀνωματικοί. — Δύο ἔθροισι ἀπο-φωμένοι εἰς ἐν στόμα. — Ἡ τελωνειακὴ ἐπιθεώρησις. — Εἰς ποῖον εἶδος πτηνοῦ μεταβάλλονται μαγικῶς τὰ στήθη τῆς Ἀθῆνας. — Καφὲς ἐν τῷ σταδίῳ. — Μέλι καὶ βοῦ-ρον, διάκρισις καὶ ἀδιακρίσις. — Ἀπὸ Basel εἰς Ζυρίχη. — Τὸ θρησκευτικὸν αἶθεμα ἐν Γελβετ. — Σήραγγαι Ἀ-πῶν καὶ τοπιῖα. — Ἀφίξις εἰς Ζυρίχην καὶ ἀξιώσεις περὶ Ἀθηνῶν. — Ἡ κατὰ στήμα τῶν ξηνοδοχείων. — Ἀφίξις περὶ Βάτης.

Ὁ προτιμῶν νὰ ταξιδεύῃ διὰ τῶν ἀμαξοστοι-χιῶν τῆς νυκτός, ἂν δὲν εἶνε ἐκ τῶν ὀνηκένων ἢ ἀπολαύσει τῶν ἀνακρίσεων, ὅς αἱ κλισίαι γὰρ ἀμαξίαι (Wagon-lits) παρέχουσι τὰς τα-ξιδιωτικὰς, δύναται οὕτω περιεῖν νὰ καταστῶ-σῃ τὴν μερίδα τῶν κερδῶν καὶ ζημιῶν ἐν τῇ περιηγητικῇ του σημειωματάρῳ :

ΚΕΡΔΗ

- α) οἰκονομία τοῦ τιμήματος· τῆς ἐν τῷ ξη-νοδοχείῳ διανυκτερεύσεως.
- β) οἰκονομία χρόνου καὶ ἀποστάσεως, μὴ θη-σιαζομένου καθ' ὅσον ἐπὶ ματαίῳ τοῦ διὰ περι-ηγητικούς σκοποὺς ἀποκλειστικῶς χρησιμοποιοῦ-τέου φωτός τῆς ἡμέρας.

ΖΗΜΙΑ

- α) κλονηρία καὶ ὕπνου ἀνεπέρισκε.
- β) στέρησις τῆς θέας τῶν τοποθεσιῶν, δι' ἣν διέρχεται ὁ σιδηροδρόμος.
- γ) κατάλογος ἧν λίαν εὐγλωττος ἀμφοτέρωθεν,

ἢ δὲ ἀπόφασίς μου ἐπὶ πολὺ ἐκυμαίνεται, προκει-μένου μάλιστα νὰ ταξιδεύσω παραλλήλως πρὸς τὸν Ρήνον ἐπὶ ὀκτώωρον καὶ πλέον. Ἐπασχον λοιπὸν ὅτι ὁ Λουκιανὸς ἐν τῷ ἐνυπνίῳ του, ἡ τοῦλάχιστον παρόμοιόν τι . . . καθ' ὅσον δὲν ἐκοιμήμην. Διότι ἀφ' ἐνός μὲν αἱ μαγευτικαὶ τοῦ Ρήνου ὄχθαι μ' ἐκάλλουν ν' ἀναχωρήσω τὸ πρῶτ' ἐκ Φραγκφούρτης, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ τῇ ἐπιού-σῃ τελοῦμεναι ἐν Ζυρίχῃ ἔορται μ' ἐβίαζον νὰ ἐπωφεληθῶ τῆς νυκτός, ὅπως χρησιμοποίησω τὴν ἡμέραν ἐκεῖ. Καὶ ὁ μὲν γέρον Ρήνος μετα-βληθεὶς εἰς θελκτικὸν ξανθὸν νεανίαν μοὶ ἐδεί-κνυεν ὑπερηφάνως τῶν ὄχθῶν του τὸν πράσινον τάπητα καὶ τοῦ βούματός του τὴν μεγαλοπρέ-πειαν, εἶτα δὲ, ἀφ' ἐνός μὲν μετὰ μειδιάματος τὴν ἀπαλὴν τοῦ ξηνοδοχείου κλίνην, ἧς ἤθελον στερεθῆ ἂν ἀνεχώρουν τῇ ἑσπέρα ἐκεῖνη, ἀφ' ἑτέ-ρου μὲ συνωφρωμένον πρόσωπον τὴν ἀμαξίαν τοῦ σιδηροδρόμου ταλαντευομένην καὶ ταλαντίζουσαν με, ἐμὲ δ' ἀναπηδῶντα τοῦ καθίσματος εἰς πᾶσαν ἰσχυρὰν δόνησιν καὶ διακόπτοντα αἰφνιδίως τὸν ὕπνον μου, ὃν εἶτα ἐπανελάμβανον μὲ ὄρθιον τὸ σῶμα ἐνεκα τῆς συρροῆς τῶν ἐπιδατιῶν, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους κρεμαμένην, ὡς τι ἐκ-κρεμές, ἐν ρυθμῷ πρὸς τοὺς θορυβώδεις ἀνὰ πᾶσαν τὴν εἰσπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν συρίζοντας μυκτῆρας. Ἡ δὲ Ζυρίχη νεανὶς ροδοπέριος, εὐσαρκος ὡς ὁ τυ-ρός τῆς, καὶ ἀφρόεσσα, ὡς ὁ ζῦθος τῆς, μετὰ τὴν ξανθὴν κόμην λυτὴν εἰς τοὺς ὠμούς της, ἀφελῆς ὡς αἱ ποι-μενίδες τοῦ καντονίου της καὶ γλυκεῖα ὅσον ἡ πο-λιτικὴ τῆς ἐλευθερίας, μοὶ ἐδείκνυεν τὴν ἐκθεσί-ν της καὶ τοὺς ἐκθέτας αὐτῆς ἐορτάζοντας τῇ ἐπι-ούσῃ καὶ μ' ἐκάλεε εἰς τὰς ἐορτὰς ταύτας μὲ γλυ-κὺ μειδιάμα ὑποσχόμενῃ νὰ μὴ στερεθῶ καὶ τοῦ θεάματος τοῦ Ρήνου, ὃν καὶ ἂν νυκτός ἐτα-ξιδεύουν, πάλιν ὁ ἀπελάμβανον ἅμα τῇ ἡοὶ ἐπὶ διάστημα ἀρκετὸν, ἐξμνησά μου δὲ τὴν χρόνου καὶ χρήματος οἰκονομίαν.

Ἐνὶ λοιπὸν ἐγὼ ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ χάρ-του καὶ τοῦ σιδηροδρομικοῦ δρομολογίου κύπτων ἀμφοτεταλαντευομένη, ἡ Ζυρίχη αὐστηρὸν περιδου-θεῖσα ὕψος μοὶ ὑπενθύμισε τὴν περὶ ὄραν Ὁ τῆς νυκτός εἰς σιδηροδρομικὸν σταθμὸν ὀριστεῖσαν συνέτευξίν μου. . . μετὰ τοῦ ἀναγνώστου τῆς « Ἐστίας! » Ἡ τήρησις τῆς ὑποσχέσεώς μου ἐκλίνε τὴν πλάστιγγα πρὸς τὴν διὰ τῆς νυκτερι-νῆς ἀμαξοστοιχίας ἀναχώρησίν μου. Καὶ ἡ Ζυ-ρίχη μειδιάσασα προσέβλεψε θριαμβευτικῶς τὸν Ρήνον, ὅστις κεχολωμένος ἀπεσύρθη ἐκπέμπων ἀτροδὸς ἐκ τῆς εἰς τὰ στήθη του βραδύουσης ὀργῆς καὶ ἀπειλῶν νὰ καλυφθῆ μέχρι πρωίας ὄλος δι' οὐμίχλης. Ἐγὼ δὲ λαθῶν πλέον ὀριστι-κῶς τὴν ἀπόφασιν νὰ καταλίπω τῇ αὐτῇ ἑσπέρα τὴν Φραγκφούρτην συνασκεύασα τὰς ἀποσκευὰς μου, καὶ ἔφθασα εἰς τὸν σταθμὸν ἡμισειαν ὄραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς ἀμαξοστοιχίας, σπεύ-δων νὰ φανῶ συνεπῆς πρὸς τὸν λόγον μου.

Μετ' ὀλίγον, πληρώσας τὸ μέχρι Basel εἰσι-τήριόν μου, κατελάμβανον θέσιν ἐν τῇ ἀμάξῃ τῶν μὴ καπνίζόντων, μετὰ τὴν ἐλπίδα, ὅτι μετα-ξὺ ἀνδρῶν Γερμανῶν, οἵτινες ὅσον πτωχοὶ καὶ ἂν εἶνε προτιμῶσι νὰ καπνίσωσι σιγάρα ἐκ καρπο-φύλλων ἢ νὰ στερεθῶσι τοῦ καπνίσματος, ὀλίγοι ἢ ἦσαν οἱ ἀποφασίσοντες νὰ εἰσέλθωσιν ἐκεῖ ὅπου ἀπαγορεύεται τοῦτο, καὶ οὕτω θὰ ἐταξεί-δευον ἀνετώτερον πως, ἂν μὴ μόνος. Οἱμοὶ δὲν ἦσαν φαίνεσθαι ὀλίγοι οἱ τὴν αὐτὴν ποιήσαντες σκέψιν. Διότι διαρκῶς μὲν ἤκουον φωνὰς ἀπαι-τούσας παρὰ τοῦ ὀδηγοῦ (conducieur) διαμέ-ρισμα τῶν μὴ καπνίζόντων, συχνὰ δ' ἔδλεπον τὸν σκαῖόν αὐτὸν ὑπάλληλον ἀνοίγοντα τὴν θύ-ραν καὶ στιβάζοντα τοιοῦτους ἀπαιτητάς εἰς τὸ διαμέρισμα, οὗ τὴν γωνίαν εἶχον ἐγὼ καταλά-θει. Ἐίχε λοιπὸν καταγῆσει ἀληθὲς μαρτύριον δι' ἐμὲ ἡ ἐξῆς λακωνικὴ ἐρωταπόκρισις :

— Nichttraucher ?

— Hier, mein Herr.

Καὶ ἠνοιγέτο ἀσπλάγγως ἡ θύρα μου καὶ εἰσ-ήγοντο παράδοξοι μορφαὶ ἐντὸς τῆς ἀμάξης. Ἡ εἰκὼν τοῦ Ρήνου ἐπεφάνη μοι εἰρωνικὴ καὶ πρὸς στιγμὴν πικρὰ μεταμείλει ἐξηγέρθη ἐντὸς μου. Ἄλλὰ βλέμμα ἐπὶ τοῦ εἰσιτηρίου μου ἀνέμνησέ μοι, ὅτι πρὸ τῶν τετελεσμένων γεγονότων ἡ μόνη καταφυγὴ εἶνε ἡ ἐγκαρτέρησις, καὶ ὅπως ἀπεράσιτα νὰ συμμορφωθῶ τὰς περιστάσεις καὶ νὰ ὑποκόψω εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ περωμένου. Ὅπλισθεὶς λοιπὸν μετὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἠτέ-νισα ψυχρῶς τοὺς γείτονάς μου καὶ ἠρξάμην φυ-σιογνωμικῶν μελετῶν ἐπ' αὐτῶν.

Ὁ ἀπέναντί μου καθηήμενος, ἄγνωθ' διατί, μοὶ ἐνέπνευσεν ἀμέσως ἐξ ὀργῆς ἐμπιστοσύνην καὶ ἀσφαλισθεὶς ἀπὸ τοῦτου ἐξήτασα μετὰ προσοχῆς τὸν παρακαθήμενόν μου, ὅστις ἀφ' ἧς ὥρας ἤλ-θεν ἐκινεῖτο ἀδιακόπως καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς και-ρὸν ἀνέπεμπε τὴν βραχεῖαν ἐκείνην βήχα, ἣν οἱ ψάλται συνειθίζουσι πρὶν ἀρξάνται τοῦ ἄμα-τος, προσεπάθει δὲ διὰ μικρῶν μετακινήσεων νὰ κερδίσῃ ὀλίγον τόπον ἢ νὰ τοποθετηθῆ ἀναπαυ-τικώτερον, καὶ ὅλα ταῦτα ἐποίει μὲ κεκλισμέ-νους ὀφθαλμούς, ὡσεὶ εὐρίσκετο εἰς τὸν πρόλογον βαθέος ὕπνου. Πάντα τὰ ὑποπτα ταῦτα φαινό-μενα ἐγέννησαν ἐν ἐμοὶ δυσπιστίαν καὶ φυσικῶς προητοιμαζόμεν ἢ ἀμυνθῶ κατὰ πάσης ἐπιθέ-σεως. Ἐν τούτῳ ἡ ἀτμομηχανὴ ἐσβίβε καὶ ἐξε-κίνησάμεν.

Εἰς τὸν συριγμὸν ἐκεῖνον ὁ συνοδὸς μου ἠνέψι-ξε διὰ μιᾶς τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ ἅμα τῇ ἐκ-κινήσει ἀνακαθίσας ἐστράφη πρὸς με καὶ μ' ἐκα-λησπέρισε φιλικώτατα. Ρίγος διέτρεξε τὰ μέ-λη μου. Ἦδη κατενόουν, ὅτι ἄλλο ἐκεῖνο τὸ προσ-πεποιημένον αὐτοῦ νυσταλέον ὕψος, οὐδὲν ἄλλο ἦν ἢ σύνταξις δυνάμειν πρὸς φλυαρικὴν ἐπίθεσιν. Αἱ τίγρεις πρὶν ἐφορμήσωσι συσπειροῦνται, καὶ διὰ τοῦτο ἐπερίμενον λυσσαλέαν τὴν ἐφοδὸν. Καὶ

δεν ήπατήθη. Διότι άμέσως κύψας προς τό ούς μου :

— Πολλούς μάς έβαλεν εδώ ο οδηγός, μοι έψιθύρισε έμπιστευτικώς.

Έκίνησα τήν κεφαλήν έλευσιολογών τήν τύχην μου μάλλον ή συμφάσκων. Καί εκείνος περιέρχος, φαίνεται, ν' άκούση τόν ήχον τής φωνής μου, μοι εξέθιασεν άπόκρισιν διά τής περι τής πατρίδος μου έρωτήσεώς του. Άγνοώ πώς τόσον έλαφρώς άπεφάσισα νά έμολογήσω ότι είμαι έξ 'Βλλάδος, ένφ' έγνώριζον καλώς, ότι και οι χυδαιότεροι τών Γερμανών ύποκρινονται, ότι τό όνομα τής πατρίδος ήμών διεγειρεί έν αύτοίς κλασικάς άνημνήσεις! Καί έντως δεν είχαν έτι προφέρει τήν άπόκρισιν μου, βτε τόν άκούω :

— Μίπα ζι-λύς ποτ' έν έν Τηούλε πι-ςός έστ' άίς 'Αίιδου, Πινεσκουζα ταψ έε κούρες άωάκ' έκ-πώω-μα κηριζού.

Γέλωσ άκράτητος από μέσης καρδίας με κατέλαθεν άναγνωρίσαντα ύπό τήν έξάμβλωσιν τήν γνωστήν άνοστον είς άρχαίαν έλληνικήν μετάφρασιν ποιηματίου του Götthe, (1) ήν οι φοιτηται ήδουσι παρά πότον. 'Ο δέ συνοδός μου έλαβών τόν γέλωτα ως έπίδοκιμασίαν.

— Κά-λός κάρα-τής, προσέληκεν ένάβρυνόμενος επί ταίς γνώσεσί του, κλίτινες εδώ άκριθώς έτελείωνον προς μεγάλην μου χαράν.

Τό άστέιον τούτο προσίμιον τής γνωριμίας ήμών έσχε δύο άποτελέσματα πρώτον μεν νά μου άποδιώξη τόν ύπνον, είτα δέ νά μου κινήση τό ένδιαφέρον περ' του έπίδρομέως τούτου έναντίον τής ήσυχίας μου. Καί έμαθα λοιπόν χωρίς νά έρωτήσω πολύ, ότι κατήγετο εκ Ποιμερανίας, ότι έγεννήθη είς τό νύν τή Βίσμαρκ άνήκον Varzin, άπερ ήτο ίδιαιτέρα τιμή δι' αυτόν, ως έδεικνυε τούλάχιστον, ότι έφοίτησε μετά τās γυμνασιακάς του σπουδάς είς τήν άνωτέραν άγρονομικήν σχολήν και ότι μετά τό πέρας τής στρατιωτικής του ύπηρεσίας άπεσύρθη είς τι κτήμα ούτινας διευθίνει τήν καλλιέργειαν, και ότι εκτοτε ζή εύδαίμων και πιστός είς τās συντηρητικάς του άρχάς. Τό περ' τών συντηρητικών αυτού άρχών κεφάλαιον έθεώρει, φαίνεται, ως τό μάλλον ένδιαφέρον με και ήρξάτο άναπτύσσων μοι αυτό διά μακρών λίαν πληκτικώς και μονοτόνως. 'Η μετάπτωσι; αυτη από του εύθύμου εκείνου προοιμίου επέφερε τήν αντίδρασιν επ' έμου και ήσθανόμην τά βλέματά μου κλείοντα, ότε ώθησις διά του άγκώνος του άνεκάλεσε τήν προσοχήν μου επί του σπουδαιοτάτου θέματος, άπερ τή στιγμή εκείνη έπραγματεύετο. 'Ητο δέ τούτο τή άναστήματα τών μελών τής οικογενείας τών Χοχενζόλερν.

— Φανταστήτε, κύριέ μου, έλεγεν, ότι ο άυτοκράτωρ είνε έν μέτρον και 88 εκατοστά ύψηλός.

(1) Der König in Thule επιγράφεται και είνε εκ των άρχαιοτέρων Balladen, ής έγραψάν ο φιλόσοφος ποιητής.

Και άμέσως ώθησις διά του άγκώνος και γέλωσ άυτοαρσεκάιος.

— Άλλά συλλογισθήτε, έξηκολούθει, ότι ο διάδοχος τόν περνά. Δέν θά τό πιστεύσητε; Είνε 1 και 89! Περιφνημος κατεργάρης.

Και πάλιν νέα ώθησις διά του άγκώνος και γέλωσ άκράτητος.

— Ποίος είνε ο περίφνημος κατεργάρης; έρωτώ δειλώς.

— 'Ο διάδοχος, άγαπητέ μου, ο διάδοχος, ο θελκτικός μας Fritz!

Και έπακολουθούσι τρείς ώθήσεις διά του άγκώνος επί τής πλευράς και γέλωσ ήλιθίου.

Δέν έκρατήθην πλέον. 'Η ήλιθιότης του ήρμην κατ' άρχάς δικασκεδαστική, άλλ' είτα έξελισσομένη είς διηγήσεις και δημηγορίας κατέστη όχληρά, άνακτιύζουσα δέ και οικειότητα, ής τή τύπον έφερον αι πλευράί μου, μοι άπήρεσιν κατ' όλονηρίαν και με παρώρριζε. Διά μετά τή τελευταίον διά του άγκώνος πραξικόπημά του.

— Ποσοπαθήσατε νά κοιμηθήτε, κύριε, ή λέγω, διότι άνησυχοῦμεν τούς άλλους. Καλήν νύκτα σας.

Ούτως άποτόμως ήλευθερώθην απ' αυτού και κατόρθωσα ν' άπολυτώ ήσυχίας τινός μημής τής πέμπτης πρωινής ώρας, ότε εξύπνησα.

Άπό του παραθύρου τής άιμάξης προκλήμ ήσθανόμην τόν πρωϊνόν άλειμον δροσίζοντά με τό πρόσωπον και έθαύμαζον τήν πρό έμού μαγευτικήν φύσιν. Δυστυχώς ο Ρήγος, οίοντι ένόκαυμένος με είχε κρατήσει τόν λόγον του και πραγματοποιήσει τήν άπειλήν του. 'Η δ' όμίχλη καιπερ ούχι τόσον πυκνή, δεν άφινεν έν τούτοις τό βλέμμα νά εισδύση βαθέως είς τόν ορίζοντα και νά θαυμάση τή θέληγητρα τών πέριξ τοπίων και τή χαριτωμένα χωρίδια, ήτινα συντηρητικαί κατ' όδόν. Καί όμως ήτι ήδυνάμειο νά βλέπω μεν ήν άρκετόν νά μάς άποζημιώση. Κάτωθεν ήμών πράσιнос τάπης εξετεινετο μέχρι τής όχλης του εκεί πλησίον βέναντος Ρήγνου, όστις ύπέρφανος εκύλιε τό κυανούν του βέμμα έν μέση όχθών ολοσκεπών και καταφύτων έξ άμπελώνων. Καί αυτη δέ ή βαθυμηδόν άραιουμένη όμίχλη συνετέλει είς τή θέληγητρα τής πέριξ μαγευτικής φύσεως, όμοιάζουσα προς πέπλον, έν άί τρυφερός έραστής ο ουρανός έφρυξεν επί τής έρμηνής του γής. Ίνα προφυλάξη τήν εκεί καλλονήν τής από τών κροκοθαφών εκ ζηλοτυπίας άκτινων του άνατέλλοντος ήλιου.

Μίαν ώραν διήρκεσεν ή πρό τών οφθαλμών ήμών εξέλιξις του μεγαλοπρεπούς πανοράματός και είτα εισήλθον εν είς Βασαί. 'Η πόλις αυτη κειμένη άκριθώς επί τής όροσειτικής γραμμής τής Γερμανίας και 'Ελβετίας και ιδρυθείσα επί τήν Δ' έκατονηαετηρίδα μ. Χ. είνε εκτισμένη επί τών δύο όχθών του Ρήγνου και διαίρειται επί μικράν και μεγάλην Βάσελ, συνδεομένης μετ' ή-

των διά τεσσάρων γεφυρών. Τό όνομά της, Βασαί, άπερ είνε παραφθορά του λατινικού Basilia, όφείλει είς τόν Βαλεντινιανόν Α'. κτίσαντα αυτότε άνάκτορόν τι, ήτοι βασιλείαν. Άλλ' ή παράδοσις τή έγάρισε τό όνομα Χρυσή Πύλη, διότι άείποτε ήνήθησεν εκεί ή βιομηχανία και τό εμπόριον. Καί σήμερα έντι θεωρείται ή πλουσιωτάτη ίσως τών έλβετικών πόλεων άριθμούσιν μεταξυ έξήκοντα χιλιάδων κατοίκων ύπερ τήν έκκατοστόν τοιούτων κεκτημένην περιουσίαν ύπερβαίνουσαν τό έκατομμύριον. 'Η κυριώτερα βιομηχανία τής σήμερα είνε ή τών μεταξωτών ταινιών, ών ή έτησια παραγωγή άνέρχεται είς άξίαν πεντήκοντα έκατομμυρίων.

Άλλά δι' έμέ ούτε από τής άπόφους ταύτης ήδύνατο νά έχη ή Βάσελ ένδιαφέρον τι ούτε άλλως πως. Διότι όλίγα μόνον τέταρτα τής ώρας έμειλλον νά παραμείνω εκεί. Καί λοιπόν ούτε έκδρομήν άνά τήν πόλιν ήδυνάμην νά έπιχειρήσω, ούτε περ' άλλου τινός νά σκεφθώ είμή περ' του πώς ήδυνάμην ταχύτερον νά τονώσω τό σώμά μου διά καλού τινος καφέ. Άλλά προηγουμένως έπρεπε νά ύποστώ τήν τελωνειακήν έπιθεώρησιν τών άποσκευών μου. Ένφ' λοιπόν λαμβάνω θέσιν είς τήν σειράν τών άναμενόντων τόν άρμόδιον υπάλληλον, σπουδάζω τούς εκεί περιφερομένους αξιωματικούς του έλβετικού στρατού, άναμινήσιοντας τούς περιφνημούς καιρούς τής έθνοφυλακής μας. Τό είδος εκείνο τών προχειρών κατ' Κυριακήν αξιωματικών, ούς ή εύφυία του έλληνικού λαού είχεν έπινομάσει ξυλλανός και έν τήν άνάμνησιν και αυτοί οι νεώτεροι τερψιθύμως διετήρησαν περ' ήμίν, καθόσον μέχρι πρό όλίγων έτών άνεθίουν κατ' τās εκλογάς, τό είδος λοιπόν εκείνο τών αυτοσχιδίων βαλμοφόρων βλέπει τις έν 'Ελβετία ύπό τό όνομα του τακτικού στρατού. Καί άν μάλιστα ο τό πρώτον βλέπων αυτούς έρχεται εκ Πρωσίας, όπου συνήθισε νά βλέπη τό άκαμπτον εκείνο και οίοντι χαλύβδινον τών πρώτων αξιωματικών παράστημα, εύρίσκει τήν διαφοράν τοιούτην, ώστε ή μετάπτωσι; φέρει άληθώς τόν γέλωτα.

Άπό τών αξιωματικών τήν προσοχήν μου άποστρέψ ή πέριξ έμού ήχούσα γλώσσα, μίγμα άλλόκοτον γερμανικής και γαλλικής, άπερ αυστηρώς εξεταζόμενον, ούτε γαλλική είνε ούτε γερμανική. 'Βκει αι γλώσσαι τών δύο πολεμίων ένών συνηώθησαν παραδόξως είς μίαν, και ούτως οι δύο έχθροι ζώσιν άδελφωμένοι είς τās έλβετικά στόματα.

Οί τελωνειακοί υπάλληλοι έρωτώσι μόνον περ' καπνοῦ. 'Ο λόγος τινός, ότι δεν έχει τοιούτον, άρκεί. Τόσον άληθώς τίμιοι, φαίνονται τούλάχιστον, οι πολίται τής δημοκρατουμένης 'Ελβετίας, ώστε άρκούνται είς τήν άπλήν ταύτην διαθεβαίωσιν. 'Η περαιτέρα έρευνα ούτε έπιπολαίως κών γίνεται. Έν βλέμμα μόνον επί του έσωτερικού

τής άποσκευής και ή εξέλεξις έπερατώθη. Καί άνελογίσθην έγώ ο τάλας τās άτμοτελωνίδας μας, τās νομοθετικάς ήμών περιφρορήσεις, όσα άναγινώσκω κατ' ήμέραν είς τās έλληνικάς έφημερίδας περ' λαυρεμπορίων, και επεθύμησα νά είχαν τήν δύναμιν νά μεταφτυέσω τελεσφόρως είς τήν 'Ελλάδα τόν σπόρον αυτόν τής έλβετικής τυμιότητος και του σεβασμού προς τούς νόμους. Ούδεις τών εκεί άμα έρωτηθείς έσκέφθη νά άποκρύψη καπνόν άν είχε τοιούτον. Διά και ξεπελάγην όταν ήρωτήθη μεν ο παραστάτης μου και απήντησεν όχι, ήκουσα όμως τόν υπάλληλον λέγοντα προς αυτόν:

— Καί όμως, κύριε, φέρετε ύπό μάλης έντός του μανθηλίου σας δλόκληρον κιβώτιον σιγάρων.

Έστράφην έκπληκτος και έντι μάλλον έκπλησόμενος είδον τόν ούτω κατηγορούμενον γελώντα και εκδιπλώνοντα τό ύποπτον δέμα, διά τών άνοικτών του όποιου πτυχών λίαν εύδιακριτως εφαινοντο αι πλευραι κιβωτιδίου σιγάρων τής 'Αβίνης. Έλυσεν ήσυχώς τούς κόμβους του μανθηλίου και είτα μετά προσοχής άποσύρας αυτό, άπεκάλυφεν όντως κιβώτιον σιγάρων, άλλ' επί μεν τών πλευρών αυτού σχισμαί έπιμήκεις τό είχαν μεταβάλλει είς κλωθόν, έντός δέ του προχειρου τούτου κλωθού επήδα χαριτωμένον καναρίνιον. Έννοείται ότι ο γέλωσ του τελωνειακού υπαλλήλου μετεδόθη είς όλην τήν γραμμήν, ή δέ έλβετική είλικρίνεια και τιμιότης διεσώθη.

Μετ' όλίγον εκαθήμην περ' τράπεζαν του έν τή σταθμῶ καφενείου, και πρό κυπέλλου άγγιζόντος καφέ μετά γάλακτος. Έμπροσθέν μου δοχείον λαμπροῦ έλβετικού βουτύρου και άλλο χρυσίζοντος μέλιτος πλήρες, μοι ύπόσχονται λίαν εύάρεστον συνοδείαν διά τόν πρωϊνόν μου καφέ. Έπήλειφον λοιπόν τό βούτημά μου διά βουτύρου και μέλιτος, όπως γλυκάνω και εύκολύτω τήν κατασίγασιν τής έωθινης εκείνης πείνης' άλλ' ή τιμιωρία τής απολάυσεως μ' έπερίμεινε σκληρά μετ' ού πολυ. Διότι τό μέλι εκείνο άπερ μόλις ήγγισα ύπελογίσθη είς λογαριασμόν μου άντι ένός φράγκου, τό δε βούτυρον άντι ήμισσεως, και ούτως ή τιμή του καφέ μου υπερέθη τό δώ φράγκα! 'Όταν δ' εξέφρασα είς τήν ύπηρετίαν τήν άπορίαν μου διά τό ποσόν και παρετήρησα, ότι μόλις ήγγισα τās παρατεθειμένα, αυτη λίαν άφελώς μοι άπεκρίθη:

— 'Ημπορούσατε ν' άδειάσετε ολοσχερώς και τās δύο δοχεία, πάλιν τήν αυτην τιμήν θά επληρώνατε. 'Εδώ, βλέπετε, τό ποσόν τής καταναλώσεως άφίνεται είς τήν διάκρισιν

— Καί αι τιμαί είς τήν άδιακρισίαν, διέκοψα. 'Ο γέλωσ τής ζωηράς έλβετίας μοι έδίδαξεν, ότι πρέπει τις νά φανή άδιάκριτος είς τοιαύτας περιστάσεις, ίνα πληρώση δικαίως.

'Ο κώδων έν τούτοις τής διά Ζυρίχην άμαξοστοιχίας κρούεται διά πρώτην φοράν, έγώ δε

ἀγοράσας τὸ εἰσιτήριόν μου λαμβάνω θέσιν ἐν τῇ ἀμάξῃ. Ἡ συμφορὴ τῶν ἐπιβατῶν ἕνεκα τῆς ἐν Ζυρίχῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τελευτήσας ἑορτῆς τῶν ἐκλεκτῶν εἶνε μεγίστη, αἱ δὲ ἀμάξαι πληροῦνται ἀμέσως. Ἀλλὰ τὸ ταξίδιον εἶνε μόνις τριῶρον καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὸ μαρτύριον τοῦ συγωστισμοῦ ἔχει τοῦλάχιστον τὸ προτέρημα νὰ εἶνε σύμφωνον. Μόνις εἶχομεν ἐκκινήσει καὶ ἐφαίνετο μακρῶθεν τὸ χωρίον τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, ὅπερ ὑπερηφάνως ἀποκαλοῦσιν οἱ ἐλβετοὶ *εἰλβεϊκὰς Θερμοπέδας*. Διότι ἐκεῖ, ληγουσῆς τῆς ΙΔ' ἑκατονταετηρίδος, δρᾶς ἐλβετῶν ἀντετάχθη ἡρωϊκῶς πρὸς τεσσαρακονταπλασίους γάλλους καὶ ἐκ τῶν δέκα πέντε ἐκείνων ἑκατοντάδων τῶν ἐλβετῶν πολεμιστῶν μόνις δέκα ἄνδρες ἀπέμειναν ζῶντες. Μετ' ὀλίγον διερχόμεθα ἔμπροσθεν τοῦ χωρίου ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ ἐνδοξὴ αὐτῆ πανωλεθρία καὶ ἀντικρύζομεν ὄλιγον ἀπωτέρω καὶ πάλιν τὸν Ῥήνον, οὐχὶ πλέον καισαρικὸν ἀλλὰ δημοκρατικόν. Τὸ ρεῖθρον τοῦ ἐλβετικοῦ Ῥήνου εἶνε πλατὺ ἐγκαυθα καὶ ὀμαλόν, μόνις δὲ μετ' ἀρκετὸν διάστημα διακόπτεται ἡ ὀμαλότης αὐτῆ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ῥήνου Πέτρας (Stein a/n), ἥτις ὡς νησίδιον ἐκ λίθου ἀνακύπτει ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς κατῆς αὐτοῦ. Ἡ πέριξ φύσις ἐφ' ὅσον προχωροῦμεν καθίσταται μαγευτικώτερα καὶ γήλοφοι χλοερὰ διαδέχονται ἀλλήλους, λευκῶνες δὲ καταπράσινοι ἀνακουρίζουσιν εὐαρέστως τὰ βλέμματα ἡμῶν. Ἀνά πυκνὰ καὶ συνεχῆ διαστήματα Ἑσπεριόμενος παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπισύρει τῆς δροσερᾶς ποιμενίδος τὰ εὐλαβῆ φιλήματα ἢ σταματῆ τοῦ ὀδοιπόρου τὸ βῆμα παρὰ τὴν χλοερὰν ἀτραπὸν! Τόσον εἶνε ἀληθές, ὅτι ἡ χώρα αὐτῆ τῆς ἀκράτου ἐλευθερίας εἶνε ἐπίσης καὶ κοιτῆς βαθυδατῶν προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιών. Ὅταν δὲ ὁ Schiller ἔθετεν εἰς τὸ στόμα τοῦ Γουλιέλμου Τέλλου τὸν περὶ Πάπα στίχον:

Was er euch thut, das nehmet an von Gott,

ἐδείκνυε πόσον βαθέως εἶχε σπουδᾶσει καὶ κατανοήσει τὸ παρὰ τῷ δημοκρατικῷ τούτῳ λαῷ κυριεῖον θρησκευτικὸν αἰσθημα!

Μετ' οὐ πολὺ σήραγξ διασχίζουσα τὸ Büchberg μοι ἀνέμνησεν ὅτι πρὸ πολλοῦ εὐρισκόμην εἰς τὴν χώραν τῶν τοιούτων μεγάλων μηχανικῶν ἔργων. Καὶ ὀλίγα μὲν λεπτὰ τῆς ὥρας διήρκεσε μόνις ἡ διάθεσις τῆς ὑπὲρ τὰ δύο καὶ ἡμισυ χιλιόμετρα ἐκτεινομένης ταύτης σήραγγος, ἀλλ' ἡ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἔξοδος παρήγαγεν ἐν ἡμῖν ἀνακούφισιν τινα καὶ ἐτι ὠραιοτέρα παρουσίασε πρὸς ἡμᾶς τὰ πέριξ τοπεῖα. Ἦν δ' ἀληθῶς ἡ μεγαλοπρεπὴς ἐκείνη σκηνογραφία τῆς φύσεως ἐκπληκτικῶς ὠραία.

Διεσχίζομεν χώραν πλουσίαν εἰς βλάστησιν, τὴν ὑπὸ τοῦ Aare θαφιλῶς βρεχομένην καὶ πυκνῶς κατοικουμένην κοιλάδα, εἰς δὲ τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος ἐδέετομεν ἐπιδητικὴν τὴν σειρὰν

τῶν Ἀλπεων μέχρι τοῦ ὄρους τῆς Παρθένου (Jungfrau), καὶ ἐν ἀπόπτῳ τὸ Ἀψβούργου (Habsburg), τὴν κοιτίδα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου τῆς Αὐστρίας.

Ἐν μέσῳ τοιούτου πανοράματος ταξιδεύοντες ἐφθάσαμεν εἰς Ζυρίχην μικρὸν πρὸ τῆς δεκάτης πρωϊνῆς ὥρας. Ἀφικνούμενη τέλος πάντων εἰς τὴν πόλιν περὶ ἧς εἶχον ἀναγνώσει, ὅτι ὁ μὲν Benvenuto Cellini ἀπεκάλεσεν αὐτὴν ἀεὶ θαύμαστον καὶ γλαφυρὰν ὡς πολύτιμον λίθον, ἄλλοι δ' ἕνεκα τῶν καταφύτων προσατέλειαν τῆς ὀνόμασαν πόλιν τῶν κηπῶν καὶ ἀλλοιὸν τὴν ἐπὶ τὰς τέχνας ἐπίδοσιν Ἀθήνας παρὰ τὸν Διμματον (Limmat-Athen). Ἀλλ' ἐγὼ γνωρίζων ὅτι πολλὰ γερμανικὰ πόλεις διεκδικοῦσι τὴν τιμὴν νὰ προσκολληθῶσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ποταμοῦ, ὅστις τὰς διαβρέχει, τὸ ὄνομα τοῦ ἄστεος τῆς Παλάδος (*), περὶ μὲν τοῦ τελευταίου ἐπιθέτου ἐπιφυλάχθη λίαν, περὶ δὲ τῶν δύο ἄλλων ἀνέβη τὴν ἀπόφασιν μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου εἰς τὴν πόλιν.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ πρώτη μου φροντίς ἦν νὰ σπεύσω πρὸς εὐρεσιν ξενοδοχείου καὶ εἰσῆλθῃ εἰς ἐν τῶν παρὰ τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν ἐγκαίρως ἄνωγας, διότι, ὡς ἐμαθὼν μετὰ τινος ἀπὸ τῶν εὐρεσῶν ὁματίου κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὁ καὶ ἕνεκα τῆς ἐκτάκτου συρροῆς τῶν ξένων. Τὸ χάριν τῶν ἐορτῶν πανταχῶθεν τῆς Ἑλβετίας συρρεῦσαν πλῆθος εἶχε φέρει εἰς εὐχάριστον μὲν ἀναστάσιον τὰ ξενοδοχεῖα, εἰς δυσάρεστον δὲ ἀπόγνωσιν τοὺς ὑπηρετάς αὐτῶν. Τοιαύτη σύγγρισις τοῦλάχιστον ἐπεκράτει μεταξὺ τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ τοῦ ξενοδοχείου ἐν ᾧ κατέλειπε ὡστε ἀφοῦ μάτην τρεῖς ἐξήγησα ὕδωρ καὶ ὄν μὴ ἔφερον, καὶ ἀφοῦ μάτην ἐπέτιζον ἐπὶ πέντε λεπτὰ τὸν ἠλεκτρικὸν κώδωνα καὶ οὐδεὶς ἤρχετο, ἤστ' ἐκάθη ἡμίγυμνος ἀ ἐξέλθω εἰς τὸν διάδρομον καὶ συλλαβῶν ἀπὸ τοῦ βραχιόνος διερχομένη ὑπηρετρίαν νὰ προσφωνήσω ὅτι ὄλης τῆς περιφραστικῆς λεπτότητος, ἦν ἐγκλείει ἡ γερμανικὴ γλῶσσα, οὕτω:

— Δύναμαι νὰ ἐπιτρέψω ἑμαυτῷ, δεσποτικῶς νὰ ἐρωτήσῃ ὑμᾶς, ἐὰν οφείλῃ τις νὰ ἐλπίσῃ, ἐὰν δύναται ἐνταῦθα ν' ἀποκτήσῃ ὀλίγον... νερὸν διὰ νίψιμον;

Ἡ βοδοπάρειος Ἑλβετικὴ ἐξεκαρδίσθη γέλωσ καὶ ἐκλαβοῦσά με βεβαίως ὡς παράφρονα, μοὶ ἐπέμισε πρὸς μεγάλην μου εὐτυχίαν μίαν μιλίην καὶ δύο λαγῆνους πλήρεις. Οὕτω κατώρθωσα μὲ ἀληθεῖς ἀγῶνας δροσισθεῖς καὶ καθαρισθεῖς, νὰ ἐξέλθω μετ' ὀλίγον εἰς τὴν πόλιν.

P.

1. Τὸ Βερολίνον ἀεὶ τοῦ ὀνόματι Ἀθήνας παρὰ τὸν Σπύργον, ὡς τὸ Μόναχον θέλει νὰ καλῆται Ἀθήνας παρὰ τὸν Ἰσαυρον καὶ ἡ Δρέσδη Ἀθήνας παρὰ τὸν Ἐλβαρ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΜΑΣΣΑΛΙΩΤΙΚΟΣ ΘΟΥΡΙΟΣ

Ἐν τῇ ἀξιολόγῳ *Ἑστία* (Τόμ. Δ', σελ. 620) ἀνεδημοσιεύθη ἀξία ἀναγνώσεως μελέτη τοῦ παρ' ἡμῖν γνωστοῦ λογιῶν κ. Ν. Γ. Πολίτου, περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι Μασσαλιωτικοῦ θούριου. Εὐρόντες δὲ κατ' αὐτὰς ἀνεκδοτὸν Μασσαλιωτικὸν θούριον, ποιηθέντα τὸ 1797 ὑπὸ Ἀντωνίου Μαρτελάου, ἀνδρός λογιῶν καὶ φιλελευθέρου, ἐκρίναμεν καλὸν νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτὸν ἀμέσως, μετὰ τινων παρατηρήσεων, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς προσθήκη τῇ ἐν λόγῳ τοῦ κ. Πολίτου μελέτῃ.

Ἐν πρώτοις παρατηροῦμεν ὅτι ὁ ὠιδίμος Γ. Τερτσέτης¹ καὶ μετὰ τοῦτον ὁ ιστοριογράφος Π. Κιῶτης² γράφουσιν ὅτι ὁ Μαρτελάος ἐποίησε *Παιῖνα*, εἰς ὃν λέγει:

Ὅθεν εἶθε τῶν Ἑλλήνων
Κόκκαλα ἐσκορπισμένα
Στὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγός μου
Τώρα λάβετε πνοήν.

Ὅπερ καὶ ἡμεῖς ἱστορήσαμεν³. Τὸ ποιηματικὸν ταῦτο τοῦ Μαρτελάου ἦτο ἀνεκδοτὸν καὶ ἡμεῖς τὸ πρῶτον⁴ τὸ ἐδημοσιεύσαμεν, δαπάναις τοῦ φιλοτίμου ἐκδότου κ. Ραφαῆλη. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος εἶνε ὅμως οὕτω ποῖς;

Ὅθεν εἶθε τῶν Ἑλλήνων
Παλαιὰ ἀνδρειωμένα
Κόκκαλα ἐσκορπισμένα
Λάβετε τώρα πνοήν.
Σταῖς φωναῖς τῆς σάλπιγγός μου
Ὅχ τὸ μνημα ἀναστηθῆτε
Καὶ τὸ Γένος σας νὰ ἰδῆτε
Εἰς τὴν πρώτην του τιμῆν.

Τὰ δύο ταῦτα ὠραῖα τοῦ Μαρτελάου τετράστιχα εἶνε σχεδὸν ἀντιγεγραμμένα ἐκ τῶν τοῦ θούριου τοῦ Ῥήγαν.

Ὅθεν εἶθε τῶν Ἑλλήνων
Κόκκαλα ἀνδρειωμένα
Πνεύματα ἐσκορπισμένα
Τώρα λάβετε πνοήν.
Στὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγός μου
Συναχθῆτε δια ἑμαῦ
Τὴν Ἐκράτειρον ζητεῖτε
Καὶ νικᾶτε πρὸ παντοῦ.

Ἄξιον δὲ ἀπαρίας εἶνε ὅτι ὁ Τερτσέτης καὶ ὁ Κιῶτης, τόσον ἀκόχοι τῆς νεοελληνικῆς γραμματολογίας, ἐνόμιζον ποιητὴν τῶν στίχων ἐκείνων τὸν συμπόλιτην των Μαρτελάου καὶ οὐχὶ τὸν Ῥήγαν. Ἐνταῦθα ὅμως ὑπάρχει ἡ ἰδέα εἰς τινὰς, ὅτι ὁ Ῥήγαν τὸν Μαρτελάου ἀντέγραψεν. Ἀλλὰ ἀπατώνται.

Ὁ θούριος τοῦ Ῥήγαν ἐποιήθη, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ικεν τὸ 1796. Ὁ δὲ Μαρτελάος τὸν *Παιῖνα* τοῦ ἔγραψε τὸ 1797. Ὁ θούριος τοῦ Ῥήγαν ἦτο

¹ Διηγ. Συμβ. Ἑλλην. Φυλῆς κτλ. σελ. 7.
² Ἱστορ. ἀπομνημ. τόμ. Γ', σελ. 644.
³ Ἐκπαιδ. Δ. Σολωμοῦ, σελ. X'. Ἐν Ζακύνθῳ 1880.
⁴ Ἐν Ζακύνθῳ τὸ 1881. Τὸ ποιηματικὸν τιτλοφορεῖται ὅμως εἰς τὴν περίφημον *Γαλλίαν*, τὸν ἀρχιστρατήγον *Βογαπαρτην* καὶ τὸν στρατηγὸν *Γερτέλην*. Συντάσσεται δὲ ἐκ στροφῶν 38.

ἐδῶ γνωστὸς καὶ ἐφάλλετο ἕμα τῇ ἀφίξει τῶν Γάλλων, καὶ εἶχον μάλιστα φέρει ἀντίγραφα πρὶν ἢ ἔλθωσιν οἱ Γάλλοι δημοκρατικοὶ εἰς τὴν Ζακύνθον. Ὁ Μαρτελάος λοιπὸν ἀντέγραψεν ἢ μάλλον ἐμιμήθη τὸν Ῥήγαν. Τὰ δύο ἐκείνα τετράστιχα ὁ Μαρτελάος ἔθεσεν εἰσέτι εἰς τὸν *Μασσαλιωτικὸν αὐτοῦ θούριον* ἀγνωστον μέχρι τοῦδε. Ἰδοῦ αὐτό:

Μπρὸς παιδιὰ. Ἄς πολεμοῦμε!
Ὁ καιρὸς τῆς δόξας ἦλθε.
Ἄν τὸ Γένος ἀγαποῦμε,
Στὴ φωνῆν, μπρὸς, στὴ φωνῆν.
Σταῖς Ἀθήνας, μπρὸς, στὴ Πόλι.
Μπρὸς παιδιὰ γνήσια Ἑλλήνων!
Μπρὸς λοιπὸν, μπρὸς, κατ' ἀκρίτων,
Ποῦ τὸ Γένος μας μισοῦν.

Τὰ ἔπλα ἔς λάβωμεν
Ἄγωμεν, πατριώταις, ἄγωμεν
Ἄς τρέξῃ καὶ ὄψο αἶμα,
Γιὰ τὴν λευθερίαν.

Μπρὸς παιδιὰ τῆς πατρίδος!
Ἐνα Τούρκου νὰ μὴ ἀφήσομε.
Νὰ σκοτώσομε, νὰ σφάξωμε
Κὴ ὅποιον ἄλλο μᾶς μισεῖ.
Στὸ τουφέκι χωρὶς φόβου.
Ἐν ἡ Γαλλίαν στὰ Νησιά μας
Π' ἀγαπᾷ τὴν λευθερίαν μας
Καὶ τωράνασε, ἀνοχή.
Τὰ ἔπλα ἔς λάβωμεν κτλ.

Ὅπου φιλεῖται ὁ Τούρκος
Ἄς διαχθῆ μετὰ τὴ φωνῆν,
Διὰ νὰ λάβῃ ἡ Ἑλευθερία
Κὴ ὁ σταυρὸς νὰ ὑψωθῇ.
Στὸ τουφέκι λοιπὸν οὐλοῖ.
Παιδιὰ, γέροντες, παπᾶδες
Καὶ γυναῖκες. Οὐλοῖ, οὐλοῖ
Στὸ τουφέκι, μὲ καρδιά!
Τὰ ἔπλα ἔς λάβωμεν κτλ.

Ὅθεν εἶθε τῶν Ἑλλήνων
Παλαιὰ ἀνδρειωμένα
Κόκκαλα ἐσκορπισμένα
Τώρα λάβετε πνοήν.
Σταῖς φωναῖς τῆς σάλπιγγός μου
Ὅχ τὸ μνημα ἀναστηθῆτε
Καὶ τὸ Γένος μας νὰ ἰδῆτε
Εἰς τὴν πρώτην του τιμῆν.
Τὰ ἔπλα ἔς λάβωμεν κτλ.

Σηκωθῆτε, γιὰ νὰ ἰδῆτε
Πόσο ἄν' οἱ Λεωνίδαί.
Σηκωθῆτε, νὰ χαρῆτε
Πῶς ἡ Ἑλλάς δὲ ξαναεῖ.
Σηκωθῆτε! Καὶ θὰ ἰδῆτε
Πῶς ἀνδρείως πολεμοῦμε,
Πῶς ἐχθροὺς καταπιτοῦμε
Πόσο μοιάσομε μὲ σᾶς!

Ὡς ὁ ἀναγνώστης βλέπει, ὁ μεστὸς φιλοπατριὸς οὗτος μασσαλιωτικὸς θούριος δὲν εἶνε μίμησις τοῦ *Rouget de l'Isle*. Ὁ Μαρτελάος ἔλαβε τὴν ἐμπνευσιν, ἀναγινώσκων τὸν Ῥήγαν. Εἰς τὸν θούριον τοῦτον ὑπάρχουσιν ἰδέαι καὶ στίχοι, εὐρισκόμενοι καὶ εἰς τὸν *Παιῖνα* τοῦ Μαρτελάου, περὶ οὗ ἄνω ὠμιλήσαμεν. Ἰδοῦ:

Μὲ πολλὰς μεταφράσεις
Τοῦς τυράντους κυνηγᾷ (στρ. 14)

καί :

Ὅπου ἐβίωλευσεν ὁ λέων.
Ἀπεδιώχθη μὲ τὴν βία
Κ' ἔλαμψε ἢ Ἐλευθερία (στρ. 31)
Με πανήγυρες πολλὰς.

Ὁ κατ' ἐξοχὴν ποιητὴς τῆς *Βλαυδερίας*, ὁ Σουλῆρας, τὸν θόρυβον τοῦτον τοῦ Μαρτελάου ἐγνώριζε, καθότι ἐμιμήθη τὴν τελευταίαν στροφὴν, ὅτε ἐνήσειον ἔψαλλον :

Ὁ τρικέσσιος! σηκώθητε
Καὶ ἐανάθετε 'ς ἐμέ·
Τὰ παιδιὰ σας θέλ' ἰδῆτε
Πόσο μοιάζουμε μὲ σᾶς.

*Ὡς ἐκείνου.

Σ. ΔΕ ΒΙΑΣΗΣ

Η ΜΑΡΙΣΣΑ

Κατὰ τὸν ἦχον τῆς « Βαρκαρόλας ».

Ἦλ' ἀ βουὰ καὶ θάλασσαις
διαβλίτης ταξιδεύει —
Ποῦ πάγει ; Γί γυρεύει ;
— Ὠμένανε, Ὠμένανε !
Ἐχάθ' ἢ ἀδελφοῦλο του,
τὴν ἐκλεψαν οἱ μάγοι,
γὰρ νὰ τὴν εὕρῃ, πάγει —
Ὠμένανε, Ὠμένε !

Μικρὸ παιδί ἔκλυσε,
τὸν γέρασαν οἱ ἄρσοι,
ἀν τὴν εὕρῃ ἀκόμη —
Ὠμένανε, Ὠμένανε !
Ταῖς χώραις εἶπε γύρισε,
'ς τῆς γῆς τὴν ἄκρη φθάνει,
ἀκεῖ τὸν ἄρσο χάνει —
Ὠμένανε, Ὠμένε !

Ἦκεῖ τραγοῦδημ' ἔκουσε,
ποῦλι ἴσ' ἀν νὰ τὸ στέλλῃ,
'σ' ἀν νὰ τὸ λέν' ἀγγέλοι —
Ὠμένανε, Ὠμένανε !
Πρὶν ἢ τὸ 'νοῖσ' ἐκλύστηκε,
πρὶν τὸ σκεφθῆ παγαίνει,
'σ' ἕνα παλάτι μβαίνει —
Ὠμένανε, Ὠμένε !

« Ἐμὲ μ' ἐνάμαν μάγισσα,
Τὶ θεὸς ἐσὺ, διαβάτη,
'ς τ' ὄρατὸ μου παλάτι ; »
— Ὠμένανε, Ὠμένανε !
— Κυρὴ, τὸν ἄρσο μ' ἔχασα,
κ' ἐμῆκα, τὸ ἐνάει,
'σ' ἀναπανθῶ λιγάκι —
Ὠμένανε, Ὠμένε ! »

Τὰ μάτια της χαρούμενα
ἀστράφταν ὡς ἀστέρια,
κ' ἐπρόβαλε τὰ χέρια —
Ὠμένανε, Ὠμένανε !
Ἐλίγιε τὸ σῶμά της
καὶ ἴπασαν τὰ ἐσθῶά της,
Τὰ μακρὰ μαλλιά της —
Ὠμένανε, Ὠμένε !

Κι' ἀρχίνασε 'ς τὴν ἄρκα της
νὰ ψάλλῃ καὶ νὰ κρούῃ.
Ὁ νῆς ποῦ τὴν ἀκούει —
Ὠμένανε, Ὠμένανε !
'σ' ἀν οὐρανὸ τὸ πνεῦμά του,
'σ' ἀν γῆ τὴ σάρκα 'νοῖσθη,
'σ' ὡς ποῦ ἐμαρμαρωθῆ —
Ὠμένανε, Ὠμένε !

Ἦ φάτρα ἢ μαργιέλισσα,
'ς τὴν πλάτη του θαρριέται,
λυγὰ κ' ἀφογκριέται —
Ὠμένανε, Ὠμένανε !
Ἄπ' ἔσω κρῖος, μάρμαρο,
'σ' τὸ μάρμαρο ποῦ κάτου
ἐσσηθ βαρῆ ἢ καρδιά του —
Ὠμένανε, Ὠμένε !

« Πολλοὺς διαβάτας ἴκλανεψα
κ' ἐπῆρα 'ς τὴν σκληρὰ μου
μὲ τὸ τραγοῦδημά μου —
Ὠμένανε, Ὠμένανε !
Αὐτὸν δὲν τὸν ἐπρόσμενα
'ς τὴν ἄκρη 'δὸ τοῦ κόσμου :
Αὐτὸς εἶν' ἀδερφός μου —
Ὠμένανε, Ὠμένε !

*Ὡς τὸν « ἰκτίον ἄρσο ».

Γ. Μ. ΒΙΖΥΝΟΣ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΙΝΕΥΜΑ

Ὁ Ἀγαθόπουλος ἔχει υἱὸν κατὰ πάντα ἄξιον
ἑαυτοῦ, δὴ κατόρθωσε νὰ ἀρραβωνίσῃ ἄλλ' ἢ
νεανίας τρέμει καὶ εἰς μόνην τὴν ἰδέαν τοῦ γάμου.

— Ἀνόητε, τοῦ λέγει ὁ πατήρ, κ' ἐγὼ δὴ
πανδρεύθηκα ; ἔ, τί ἔπαθα ;

— *Ναί, μὰ δὲν εἶνε τὸ ἴδιον πρᾶγμα μὲν*
γάμο τὸ δίκό σου ! Ἐσὺ ἐπῆρες τὴν μητέρα, ἐγὼ
ἐγὼ δὲ παντρευθῶ γυναῖκα ποῦ μοῦ εἶνε εἷμα
διόλου ξένη !

— Ἄχ, κερὰ Κώσταίνα, δὲ ἔβρεις τί κακὸ
μοῦ συνέθηκε χθές ! Πέστ' ὁ Νίκος μου ἀπὸ τῆς
σκάλα κάτω καὶ χτυπάει τὸ κεφάλι του ἀπάνω
'ς ἡμᾶς γλάστρα . . .

— Χριστὸς καὶ Παναγία !

— Αὐτὸς δὲν ἔπαθε τίποτε, μὰ ποῦ μοῦ ἴσπασι
τὴ γλάστρα !

Ἐν τῷ θεάτρῳ ὁ κ. Σ' θέλων νὰ βλέπῃ καλὰ
τὴν παράστασιν ἐγείρεται τῆς θέσεώς του καὶ μέ-
νει ἄρσιος. Ὁ ὀπισθεν αὐτοῦ καθήμενος, οὕτως
ἀπέκρυψε τὴν θέαν, τὸν παρακαλεῖ νὰ καθίσῃ :

— Καθίστε, παρακαλῶ, Κύριε . . .

— Ὡ ! εὐχριστῶ, ἀποκρίνεται ὁ Σ', δὲν κοι-
ράζομαι καθόλου.

Ἦ αἰδῶς εἶνε ἡ γενναιοῦτης τῆς γυναίκος.

Ἦ γυνὴ ἦτις ἀγαπᾷ τὴν πενθερὰν τῆς λατρύνει
τὸν σύζυγόν της.

Τέσσαρι πρᾶγματα πρέπει νὰ ζητῶμεν ἀπὸ
τὴν γυναῖκα :

Νὰ ἔχῃ τὴν ἀρετὴν ἐν τῇ καρδίᾳ της·

Τὴν σεμνότητα ἐπὶ τοῦ μετώπου·

Τὴν γλυκύτητα ἐπὶ τῶν χειλέων·

Τὴν ἐργασίαν εἰς τὰς χεῖρας.